

VIENYBE LIETUVNIKU

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 10.

Plymouth, Pa., d. 7 Kovo (March) 1900 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XV.

Rasiant apie permainą adresu butinai reikia atsiųsti ir senąjį adresą. Dėl norinčių pamatyti mūsų laikraštį siunčiame vieną numerį dykai. Prenumerata turi būti išvirszaus apmokėta.

THE WEEKLY

Vienybe Lietuvniku

APPEARING EVERY WEDNESDAY

The only Lithuanian "NEWSPAPER" in PLYMOUTH, PA. Represents the interest of more than 300,000 Lithuanians in the United States. Subscription only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.

ONE LINE ONCE \$0.25
ONE INCH ONCE \$1.00
ONE INCH, ONE YEAR \$10.00

All communications must be addressed

J. J. Pankstis & Co. Plymouth, Pa.,

The Printing Office of „Vienybe Lietuvniku“ executes the cheapest, promptest and most correct printing in lithuanian language:

Job PRINTING in all modern languages.

„Vienybe Lietuvniku“

Išleimi košną Seredą, Plymouth

KASZTUOJA.

ANT METU AMERIKOJE.... \$2,00
Į UZMARĘ..... \$3,00

APGARSINIMAI.

Colis apgarsinimo ant metų \$10.00
Viena eilutė smulkiom raidėm 25c
Už colį vieną sykį garsinant 100c.
Pajieszkojimai: už vieną sykį 50c.
Du sykius garsinant 75c
Tris sykius [už vieną dolerį] 100c.

Pinigai kitais nesielunczia, kaip tik per MONEY ORDER, POSTAL NOTE" arba registravo gromatose, ant szito antraszo:

J. J. Pankstys & Co.
224 East Main Str.,
Plymouth, Pa.

SPAUSTUVE.

„Vienybes Lietuvniku“

224 E. Main Street, PLYMOUTH, PA.

Spausdinasi visokios knygos, konstitucijos dėl draugysčių, apgarsinimai, tikietai, bilos, gromatos ir kiti visoki darbai. Darbas atliekamas greitai ir pigiai.

PARDUODA LAIVAKORTES

* Ant visu kialiū geriausiu ir greičiausių laivų *

Siunčia piningus į visas svieto dalis greitai ir pigiai. Norintis kad je piningai siunčiamai į tėvynę nepažūtų ir kūr greičiausiai nueitų tegul kreipiasi pas mumis

Po TOKIU ADRESU

J. J. Paukstis & Co.

(P. O. Box 1018) East Main str. PLYMOUTH, PA.

Lietuviskas ir Lenkiskas **Kromas** visokių szviežių tavo rū. Taipogi parduoda szipkortes į visas dalis svieto, ant greičiausių ir drucziausių laivų. Išmains visokius piningus, o ir nusiunčia į užmarę, tiesiog į namus greitai ir pigiai.

Tam. A. Butkevyczius,
NANTICOKE, PA.

FRANK KOONS

Hotelis ir Restauracija

88 E. Market str.
Wilkes Barre, Pa.

{ Prieszais dypą }
{ L. V. gelžkelio }

Keleiviams geriause nakvyne.

PRZESZLO 25 LAT
uzywaja wszystkie narody swiata
na

REUMATYZM,

NEURALGIE i podobne choroby,
wyrabiany na podstawie ściślych
NIEMIECKICH
PRAW MEDYCZYNYCH,
slawny Dr. RICHTERA
„KOTWICZNY“
PAIN EXPELLER.

NIE MA NIC LEPSZEGO! Prawdziwy tylko ma „KOTWICE“ za markę ochronną
F. Ad. Richter & Co., 215 Pearl St., New York.

31 MEDALI ZŁOTYCH i innych
18 sili. Własne fabryki szkła.
25 ct. 150 ct. Uznaje go i poleca:
wiecej lekarzy, właśc. i cie szkł
w artycznych duchowni i inne
zakomite osoby. Blizsze szcze
F. A. Richtera & Co.
215 Pearl St. N. Y.

DR. RICHTERA
KOTWICZNY STOMAKAL najlepszym środkiem na kolki niestrawność, choroby żołądka.

Daktarka. Johanna Želviene.

Vienintėlė lietuviszka daktarka gydo visokias ligas. Offisas ir gyvenimas: ant kampo Centre Ave. ir Church ulycių. PLYMOUTH, PA.

Offisas { nū 7 iki 9 ryto,
a idarytas { nū 12 iki 1 po piet,
 { nū 6 iki 8 vakaro.

Mėsinyczia Adomo Adžgaucko,

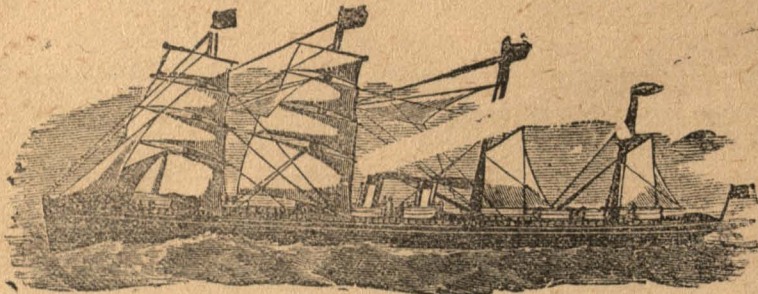

Užlaiko kasdien szviežią mėšą, kiaulieną, verszianą, jautieną, avinczianą, kumpiai szvieži rukyti, deszrų visokių galima gauti dideliam pasirinkime.

Teiposgi užlaikau milty, cukriaus, kavos, arbatos, žuvų, silkų, surio ir visko kas tikt yra reikalinga žmogui dėl maisto ir už p gesnę prekę nei kaip pas kitis visi pas **Ad. Adžgaucka**
220 E. Main Street,
PLYMOUTH, PA.

Max Kobre

Successor to
KOBRE & HERSCHMANN
Litewski i Polski **BANK**
40 Canal Str.,—142 Division Str., New York

I rieteliai! dudu jums žinia, kad mes pardūdam Szifkortes ant visų greičiausių laivų už pigiausią prekę. Esu užtvirtintu agentu ant linijų, North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Nitherlands Lines Roterdamo. Siuncziamė pinigūs, kuriūs jusų prieteliai gauna į 15 dienų. Musų kantoroje galite susižnekėti lietuviszkai ir lenkiskai. Ateikite ir persiliudikite, kad mes per 25 metus su kožu apsiėjome teisingai. Teiposgi pardūdamė tikietus ant visų geležinkelių Amerikoje ir Europoje.

KANTORAI MUSŲ EUROPOJE YRA TOKI

31 Admiralitatstrasse Hamburg. 46 Heerdenthorsteinweg Bremen.
20 Maaskade Rotterdam.

LINKSWAM NAME MUZIKA VIS YRA

Už \$500 PIANO arba \$250 VARGONUS daugelis žmonių legal nusipirkū nēi moka ant jų grajyti. Homw Music Box užima jų vietą ir dėlei pigumo gali ir vargingiausias žmogus nusipirkūti. Grajija taja muzika net sunkiausias kompozicijas. Kompozicijos yra iszdirbtos ant plieninių volelių, kurie turi plieninius dantis, o ne kokius popierinius arba kitokius. Turi meilų balsą ir nudūda kaip vargonai. Grajija visas dainas, kurios palinksmina senus ir serganczius. Bovija visą draugystę gražiausiais valcuis, polkomis, kadriliais ir t. t. Pagelbsti dain vimui visų populiariškų dainų. Linksmā bova vaikams. Ji grajija per 1000 visokių kompozicijų. Yra tai apdyvūtinas iszradimas. Tukstanczius paliudijimų turime nū užganėdintų pirkėjų. „Teip daug visai nesitikėjome“ sako jie. Tai yra tikrai pigi muzika. Su viskūm sveria 16 svarų. KASZTUOJA TIKTAI \$6.00 gražioje skrynuteje su kompozicijoms. Nusiusim jums gaugę \$3.00 per Expressą. Agentai gerai užpelno. Greitai parsiūda. Atsiuskite už 2 ct. markę dėl kutaliogo ir tt.

STANDARD Mfg. Co., 45 Vesey St., New York; P. O. Box 2853. dept. 64

SEND NO MONEY WITH YOUR ORDER, out this ad. out and send to us and we will send you OUR HIGH

GRADE DROP CABINET BURDICK SEWING MACHINE by freight, C. O. D. subject to examination. You can examine it at your nearest freight depot and if found perfectly satisfactory, exactly as represented, equal to machines others sell as high as \$60.00, and THE GREATEST BARGAIN YOU EVER HEARD OF, pay Special Offer Price \$15.50 your freight agent our and freight charges. Machine weighs 120 pounds and the freight will average 75 cents for each 500 miles. GIVE IT THREE MONTHS' TRIAL in your own home, and we will return your \$15.50 any day you are not satisfied. We sell different makes and grades of Sewing Machines at \$3.50, \$10.00, \$11.00, \$12.00 and up, all fully described in our Free Sewing Machine Catalogue, but \$15.50 for this DROP CABINET BURDICK is the greatest value ever offered by any house.

BWARE OF IMITATIONS by unknown concerns who copy our advertisements, offering unknown machines under various names, with various imitations. Write some friend in Chicago and learn who are reliable and who are not. has every MODERN IMPROVEMENT. EVERY GOOD POINT OF EVERY HIGH GRADE MACHINE MADE, WITH THE BENEFITS OF NONE. Made by the best makers in America, from the best material money can buy.

SOLID QUARTER SAWED OAK DROP DESK CABINET, plane polished. One illustration shows machine closed (head dropping from sight) to be used as a center table, stand or desk, the other open with full length table and head in place for sewing. 4 heavy drawers, latest 1900 skeleton frame, carved, paneled, embossed and decorated cabinet finish, finest nickel drawer pulls, rests on four casters, adjustable treadle, genuine Smyth iron stand. Finest large High Arm head, positive four motion feed, self threading vibrating shuttle, automatic bobbin winder, adjustable bearings, patent tension liberator, improved loose wheel, adjustable pressure foot, improved shuttle carrier, patent needle bar, patent dress guard, head is handsomely decorated and ornamented and beautifully nickel trimmed. **GUARANTEED** the lightest running, most durable and nearest noiseless machine made. Every known attachment is furnished and our Free Instruction Book tells just how anyone can run it and do either plain or any kind of fancy work. A 20-Years' Binding Guarantee is sent with every machine. **IT COSTS YOU NOTHING** to see and examine this machine, compare it with those your storekeeper sells at \$40.00 to \$60.00, pay your freight agent the \$15.50. **WE TO RETURN YOUR \$15.50** if at any time within three months you say you are not satisfied. **ORDER TO DAY. DON'T DELAY.** (Sears, Roebuck & Co. are thoroughly reliable.—Editor.)

Address, **SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.) Chicago, Ill.**

Skaityk su atyda!

Pirmas Lietuviszkas **BRAVORAS** Suvienytose Valstijose Sziaurinė Amerikos, kuriame iszdirba geriausę ALŲ PORTERŲ ir ELIŲ.

Nes yra daromas isz grynų javų ir geriausių apfinių, norint ir geiaant truputį užsilinksminti bet galvos neskauđa, nes jame nėra jokių primaiszytų kvarbų nė prozky.

Todėlgi perkantieji ir pardavėjai (karcziamnikai) visados reikalaukite Lietuviszko

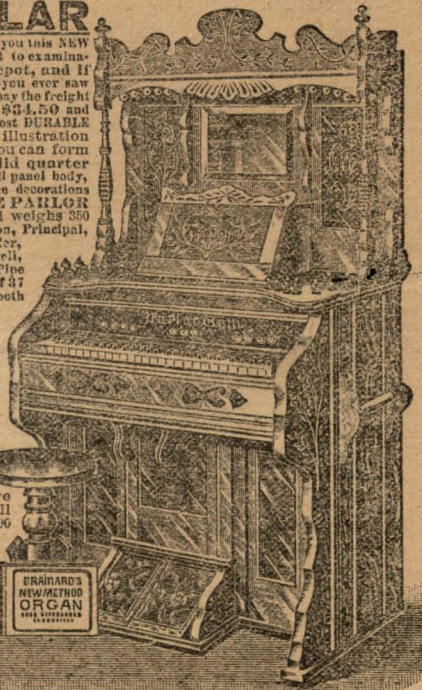
laus: — viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszelpsite savo Vientauczius lietuvius.

POLISH--LITHUANIAN BREWING CO.

DANVILLE, PENN., A.

SEND US ONE DOLLAR

Cut this ad. out and send to us with \$1.00, and we will send you this NEW IMPROVED PARLOR ORGAN, by freight, C. O. D., subject to examination. You can examine it at your nearest freight depot, and if you find it exactly as represented, the greatest value you ever saw and far better than organs advertised by others at more money, pay the freight agent **OUR PRICE \$35.50**, less the \$1.00 deposit, or \$34.50 and freight charges. **THE PARLOR GEM** is one of the most DURABLE AND SWIFTEST TUNED instruments ever made. From the illustration you see, which is engraved direct from a photograph, you can form some idea of its beautiful appearance. Made from solid quarter sawed oak or walnut as desired, perforated key slip, full panel body, beautiful marquetry design panels and many other handsome decorations and ornaments, making it the VERY LATEST STYLE. **THE PARLOR GEM** is 6 feet high, 42 inches long, 23 inches wide and weighs 350 pounds. Contains 5 octaves, 11 stops, as follows: Disposition, Principal, Bourdon, Melodia, Celeste, Tremolo, Bass Coupler, Treble Coupler, Disposition Forte and Vox Humana; 2 Octave Couplers, 1 Tone Swell, 1 Grand Organ Swell, 4 Sets of Orchestral Toned Resonatory Pipe Quality Reeds, 1 Set of 27 Pure Sweet Melodia Reeds, 1 Set of 37 Glistening Brilliant Celeste Reeds, 1 Set of 24 Rich Hollow Smooth Disposition Reeds, 1 Set of Pleasur Soft Melodious Principal Reeds. **THE PARLOR GEM** action consists of the celebrated Newell Reeds, which are only used in the highest grade instruments; fitted with Hammond Couplers and Vox Humana, also best Dolbe felts, leathers, etc., bellows of the best rubber cloth, 3-ply bellows stock and finest leather in valves. **THE PARLOR GEM** is furnished with a 10x14 beveled plate French mirror, nickel plated pedal frame, and every modern improvement. We furnish free a handsome organ stool and the best organ instruction book published.

GUARANTEED 25 YEARS. With every PARLOR GEM ORGAN we issue a written binding 25-year guarantee, by the terms and conditions of which if any part gives out we repair it free of charge. Try it one month and we will refund your money if you are not perfectly satisfied. 99¢ of these organs will be sold at \$35.50. **ORDER AT ONCE. DON'T DELAY.** **OUR RELIABILITY IS ESTABLISHED** if you have not dealt with us ask your neighbor about us, write the publisher of this paper or Metropolitan National Bank, or Corn Nat. Bank, of Chicago; or German Exchange Bank, New York; or any railroad or express company in Chicago. We have a capital of over \$700,000.00, occupy entire one of the largest business blocks in Chicago, and employ nearly 2,000 people in our own building. **WE SELL ORGANS AT \$22.00 and up; PIANOS, \$115.00 and up; also everything in musical instruments at lowest wholesale prices.** Write for free special organ, piano and musical instrument catalogue. Address, (Sears, Roebuck & Co. are thoroughly reliable.—Editor.) **SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.),** Fulton, Desplaines and Wayman Sts., **CHICAGO, ILL.**

VYRAMS DYKAI.

Kiekvienas vyras, knrs paraszys laiszka į State Medical Institute, Kay 520 Elektron Building, Fort Wayne, Ind., aplaikys dykai prabos pakuti garsingū Naminū Gyduolių, iszgydzisius tukstanczius vyrų kurie per ilgus metus kentėjo lytiszku dalių silpnumus. paiananczius nuo jaunystes iszdykimo, prazudymo pajiegos ir atminties, silpnuma nugaros, sumenkėjima ir suvytima lyties dalių. Raszyk sziađien.

Kasnori gero tavo gauti ir skanaus gėrymo ragaut. tegu atsilanko pas **Joną Žukaucką** Plyn outh, Pa.

BRAVORAS.

(CITY BREWERY CO.)

Kuriame iszdirba skaniausią, geriausią ir sveikiausią, ALŲ ELIŲ ir PORTERŲ.

Po No 600 iki 612 Pearl str.
ELIZABETH N. J PETER BREIDT
Locninjkas.

AGENTAS

asekuravojimo NAMŲ ir vlaškių DAIGTŲ nū agniee

GEO. GWILLIAM, agentas.
Main str. Plymouth, Pa.

PERŽVALGA.

— Jau 1898 mete Prūsų Lietuvoje atsirado keletas lietuvaiczių, norinczių sutverti draugystę, kad lavintis visame tautiszkoje dvasėje ir darbuose. Pradžia nepasisekė, užmanytojos net išjuoktos tapė, ir viskas nutilo. Dabar tasai klausimas yra vėl keliamas iš naujo su patobulinimu ir bene turės pasisekimą. Sztai koks butu tokios draugystės mieris: 1) Apsaugoti drauges nuo nelaimingo apsivedimo. 2) Apsaugoti nuo prasikaltimo pries dorą. 3) Paszelpti vargingas drauges apsivedant ir 4) Vargingos naszlės gautu paszalpa. Sztoki mieriai labai mergi noms patiko ir net 16 atsiszaukė per laikrasztį vieszai norinczios prie tokios draugystės prisiraszyti. Vasario 25 buvo pirmasis susirinkimas dėl įkurimo tokios draugystės ir suteiktas vardas „Lietuvos Žiedas“.

— „Dainorių Draugystė“ kėlė pirmąją savo szventę 11 Vasario. Dainos visems didei pamėgo o teip gi ir teatralizkasperstatymas „Santaika“.

— Vokietės Tilžeje, Vasario 11, nulaike lietuviszką bobturgį; surinko lietuviszkų rubų, prikepė pyragų ir kitokių skanėstų, kuriuos pardavinėjo. Pardavėjos buvo pasirėdę į lietuviszkus rubus ir t.t. Užpelną nuo tojo bobturgio paskyrė labdaringsiems reikalams. Vokietpalaičiai pradės jau garbinti lietuviszkus budus, kuriuos iki sziol tik iszjuokdavo.

— „Byrutės“ draugystė szventė savo 15-metinę sukaktuvių szventę Vasario 25 d. su perstatymu „Amerika Pirtyje“.

— Lietuvių pasiuntinys p. J. Smalakys Vokietijos seime kalbejo, kad Vokietijai yra neatbutinai reikalinga padidinimas kariszkos laivynės bei labai reikalinga esanti Lietuvo-

je didesnė kariauna, nes anapus (Did. Lietuvoje) yra labai daug sutrauktų kazokų, kurie tokiu budu baimės įgautu. Apart to turint sunkią karę Anglijai su burais, toji dabar nieko negal veikti su rytų (Azijos) politika ir Vokietija duoda pilną valę tenais Maskolijai, už ką gal gauti kiek maskoliszkos Lietuvos arba maskoliszkų lenkų kaipo atlyginimą. (!) — „Nauja Liet. Ceitunga“.

— Nashua, N. H. susitvėre kuopa „Tėvynės Myl. Draugystės“, kur prisiraszė 19 sąnarių.

— „Vilties“ 5 num. patilpo apraszymas peiktinų minersvilieczyų darbų, už ką nupeiktie jie susitarė apskųsti „Vilties“ rėdaktorių už sudrąskymą garbės. Jeigu minersvilieczyiams nepatinka apraszymas jų pasi elgimų, tai tegul elgiasi teip, kad visi juos girtu ir garbintu, vietoje peikimo. Už skundimą užsipelno visatiną panieką!

— Scrantone socialistų kuopa turėjo 13 Vasario balių ir teatrą, ant rytojaus turėjo buti parapijos balius, tai kad geri parapijonai nepragertu pinigus ant socialistų balius, kunigas su draugysczyų virszininkais sutarė uzdėti po \$3,00 baudos kiekvienam, kuris eitu ant socialistų balius, o nebutu ant parapijos. — „Lietuva“.

— „Bažnyczios Tarnas“ iszdavė Antanui Masiauckui paliudijimą kaipo agentui, o tojo mat buta judosziaus, kuris su paliudijimu diugo, nesuranda nei pats Bažn. Tarnas.

— „Saulė“ rodyja visai isznaikinti parapijinius susirinkimus, nes nieko gero isz jų nėra, kadan gi bažnyczios yra vyskupo o kunigai bažnyczyų randauninkai.

— O mūsų kunigai savo pažadėtų aukų parodai per „Garšą“ dar iki sziolei neprisiuntė į centralizzką parodos kasą!

Aukos parodai

Isz Pittsburg, Pa.

Kun. V. R. Dilionis	\$1—
A. Bernataviczia	-30
J. Kazlauskas	-25
Fr. Vektoris	-25
A. Bukauskas	-25
St. Dominaitis	-25
A. Patkauskas	-25
Iz. Kvėderis	-25
M. Markeviczius	-10
F. Brėkszta	-25
P. Brėkszta	-25
J. Andžiuleviczius	-25
J. Bitė	-50
P. Lorentz	-25
J. Barniszkis	-10
J. Ambrazaitis	-25
A. Didjurdis	-25
J. Jasaitis	-20
B. Vasiliauskas	-50
K. Vasiliauskas	-25
A. Vektoris	-10
M. Urlakis	-50
A. Paulekas, Athens, Ill.	1—
Citizens Draugystė vardan Karaliaus Jagėlos isz Gilberton, Pa.	10—
Buvo	\$1667,25
Labu	\$1684,80

J. J. Pauksztis.

**Isz m o k e j i m a i
i s z P a r o d o s k a s o s :**

Už suraszymą treciojo „bonds“ dėl Public Notary, kunį padavė knn. Žilinskas -75

Už suraszymą ketvirtojo „bonds“ ir tris prisiekas advokatui Opp 3—

Už rekordinimą „bonds“ korte 2—

XI. 20. 1899. Už prisiuntimą Znavykuczio statistikų pirmu kartu 7,15

XI. 30. Už czekio marķę isz Minersville, Pa. 2—

XII. 17. Už czekio marķę nuo p. Radzevicziaus su aukoms isz Susiv. kasos -2

I. 11. 1900. Už czekio marķę nuo p. Radzevicziaus su aukom isz Ansonia, Conn. -2

I. 6. P. Daumantai 100—

I. 6. už prisiuntimą Znavykuczio statistikų

antru kartu 3,50

II. 7. už prisiuntimą „Saulės“ nuo Dr. J. Szliupo dėl parodos -25

II. 21 ir 24 už telegramus į Paryžių 5,06

II. 21 į Paryžių iszsiusta 500—

Iszmokėta \$621,77

Sulyginimas:

Surinkta \$1684,80

Iszmokėta 621,77

Lieka kasoje \$1063,03

J. J. Pauksztis.

Aukos kankintiniams

Isz Delray, Mich.

S. Urbantas	-25
Lucija Urbantienė	-25
A. Šavickas	-25
Marė Šavickienė	-25
K. Gediminas	-25
P. Baltruszaitis	-25
Marė Baltruszaitienė	-12
M. Mockus	-25
Marė Kupczinskienė	-10
A. Gediminas	-10
M. Kupczinskas	-15
S. Valeckas	-25

Jonas Jasaitis surinko nuo Pittsburgo lietuvių:

M. E. Fleming (vokietys)	-25
Ona Barszkietienė	-10
J. Patkauskas	-10
J. Petroszius	-10
Marijona Petrosziena	-10
J. Ciperis	-10
Joszkis Jankelis (zydas)	-15
A. Paulekas, Athens, Ill.	-50

Sanariai Liet. Knygyno isz Pittsburg, Pa. 2,05

Buvo \$117,70

Labu \$123,62

Redakcija.

Isz Lietuvos.

Sintautai. (Naumiesczio pav. Suv. gub.) Patekus į mano rankas lenkiszkam laikraszcziai „Kraj“, perziurėjant paveikslėlius ir paraszus po jais padėtus, kaipo ir antgalvius nekurių straipsnių, patėmijau 29 numeryje 1899 metų straipsnį po antgalvių: „Kolonje Polskie w Paranie“. Pradėjau skaityt paminėtą straips-

nį, ir iš viso turinio labiausiai išsidėjo mą į galvą paminėji mas apie ginklinę spėką Paranos valstijos ir policiją abelnai visos Brazilijos. V. Szukys (Szukievicz), raszejas to straipsnio, sztai ką apie tai raszo:.... „ginklinė spėka mus valstijos susideda su 600 yvairiaus ginklo žmonių, ypatingai murinų ir teip visokių valkatų ir vagių pirmutinio skyriaus. Tą pat reikia pasakyt ir apie policiją kaip tos valstijos, teip lygiai ir visos Brazilijos: yra tai paskucziausi žmonės—vagys, plėšikai, prieszkurios Brazilijos gyventojas neretai su revolveriu rankoje tur stoti, kad apsigint“. Kad tikrai toki atsitikimai pasitai ko privedė vieną iš nesenei nutikusių, kaip tulas gyventojas miesto Kurytybos, tos pat Paranos valstijos, tapė api plėsztas per vietinę policiją. Juk ir mus civilizuotos (!) vieszpatystės, policija visad arista užpuldinėt ant mus—pamislųjau savyje. Ir tuojaus sustojo ties mano minties akimis visai nepersenei nutikęs atsitikims, apie kurį nors trumpai paminėsiu. Tulas vaikas, užsikrovęs vežimą lietuviszkom knygom ir laik raszcziais, važiavo per kaimus pardavinėdams. Ant kelio, (už tylėsiu kokią vietą) pasitiko jį žemskiai ir sulaiškė. Kad atsikratyti nuo jų užmokėjo 50 rublių ir visas knygas jiems pavedes, džiaugės pats pasprūdęs, nes ant jo, už lietuviszkų knygų platinimą jau kelints metas parengta medzioklė ir 100 rub. paskirta tam, kuris jį nutvers. Neiszmanau teip-gi, kaip galima but iszteisint ir szioki brazilmaskoliszkos policijos užpuolimą: Trumpai po adventų Sintautų du žemskiai, pareidami iš Griszkabudžio, jau temstant, užėjo pas tulą Sintautų valsecziaus ukininką ir pareikalavo kad juos nuvežtu į Sintautus; ukininkas neveže. „Ge-

rai!—tarė žemskiai,—mes tau parodysim, ką galim“, — tai pasakę iszėjo iš triobos. „O kam sziczia negelio nėra?“ — tarė rodydami ukininkui kopeczias prie triobos stogo pastatytas. „Kur jus matėt, kad prie pat galo kopeczijų but negelys?“ — atsakė ukininkas. „No, mes tau parodysim kad reik“, — tarė pasididziudams vienas iš žemskių, ir tuojaus krevezojo ką tai į savo knygtes. Pamatę paskui pavirtusę szulinio svirtį baudė ukininką ir gazdino „pamokysim“; paliepė rentinį szulinio padaryt uždengtą, kiaulių lovius nelaikyt arti grinczios... ir iszėjo pėsti.

Po kiek laiko szaukia ukininką į valsecziaus rasztinyczią ir reikalauja užmokėt arti rublio baudes. Ukininkas, pasakęs rasztininkui,—„pažiurėsim ką Griszkabudyj pasakys“— iszėjo. O Griszkabudyje (tenai valsecziaus sudas) ne dyvai, kad da daugiaus lieps mokėt, kadangi sudzia, Kudirka, labai saugojasi, kad neprasi kalst kuom priesz valdžią, ir nenustot koku budu sudzios vietas.

Nemažiau dyvini ir žandarų gazdinimai. Po visą Lietuvą tokių daug per vieną tikt savaitę surastum ir suraszytum. Užderi kaip kada jie ir pas mus, o gal ir tankiai, bet ką tu czia apie viską dasigirsi, o dasiklausinėt... Bet, sakydams „visai negirdėjau apie tokius,“—meluocziau. Tik tai nekurie jau per daug pasenę, o kiti po bi-ki užmirszi; dabar atsimenu tik tai vieną. Sztai ukininko K. žmona, iš kaimo B. atsivežė praėjusi rudenį į Naumiestį keles kapas kopustų. Prieina prie jos vežimo Naumiesczio žandaras, Kochanow, ir siulo už dvi kapas pusę rubliaus. „Ką jau ponas ant juoko siulai, davė mą keturis auksinus (1 r. 20 kap.) o asz da nepardaviau, o dabar už tiek atiduosi!“—„No, ale

asz tau daug gero galiu pada ryt.“—„Tai ką jau gero gali mą padaryt, juk mano vyras skaityt ne moka“ — „No asz vis galėcziau atrasti.“—„Daryk kaip sav nori pons, bet už tiek asz vis ne parduosiu“—atsakė žmona ir atsikusko į kitą pusę derėt su miesto boboms, priesjusioms prie vežimo; žandaras lyk susigėdo nieko nepeszęs ir nuėjo prie kito vežimo. Girdėjau, kaip jis eidams „posmotrim, posmotrim“ (pažiurėsim, pažiurėsim) bambėjo.

Jau seniau rasziau, kaip nusisekė Sintautų vaitui, Jonui Kaunui, per daug užsitikėjus ant savo rasztininko; ir ten paminėjau, kad priteko nabagui suvirsz pusantro tukstanczio prikiszt. Trumpai po to tauzijo, kad da ar tris szimtus pridėjęs, bet sznekos tuojaus nutilo,—turbut neteisybė buvo; patirt apie teisybę sunku, o iš dalies ir pavojinga; giminės—gi labai slepia. Bet sztai ne persenei suszneko ir vėl, kad da pridėjo ir... 800 rub. net. Czia tikra teisybė, kadangi žinoma kam ir kada turėjo atiduot. Ir jeigu teisinga istorija szijų pinigų atidavimo, kaip nekurie Sintautų gyventojai pasakoja, tai szlykzsztesnė vagysta negal atsitikt. Dalykas mat kame: tuos 800 rub. užmokėjo nekokiame Ermolenko, žandarni Senapilėje. Ermolenko yra žentu, buvusio Sintautuose žemskių vyresniuojų, Rastigajevo, kurs pamdamas dukterį gavo dalios 800 rub. Pinigų į tą tarpą jam nereikėjo turbut, kad sudėjo juos pilnai Sintautų užczėdijimo kasoje. Po kiek laiko, kaip ir nekurie Sintautų gyventojai atmindami kaip magaryczias gėrė, tvirtina, kad Ermolenko atsiėmė juos pilnai. Tik nežine koku budu liko pas jį knygutės nuo tų pinigų. Dvi ar trys sanvaitės atgal atvažiuoja jis ir vėl iš Senapilės ir reikalaujo antru kart atiduot

800 rub. Knygose randa, kad jis atsiėmė jau, bet Ermolenko užpyksta ir isztraukęs iš kieszieniaus knygtę reikalauja atiduot kas jam prigul. Vaitui nebuvo kaip iszsisukt, turėjo pajieszkot 800 rub. ir atiduot. Dabar kaip kuris iš sintautiszkių stacziai vaitui pasako:

„Turėtum but visai be proto, kad teip akiai pasiduotum, asz nors nemacziau kaip jis anuomsyk paėmė pinigus bet galiu prisiekt, kad už tuos pinigus magaryczias pas Tamuleviczių geriau.“

Ar prisirengs kada vaitas susimislyt skųst, nežinau. Rodos, kad vertėtu. Vertėtu skųst tuom labiau, kad pasisekus darodyt szitą, but vilties szeszėlis ir apie atjieszkojimą seniau užmokėtų pinigų. Ir, matot, negana ką privertė iszmokėt skolas, bet da ir po sudu padavė, kad pasiteisintu, jeigu galės, iš padarytų szelmistų. Jeigu tada pasirodytu per sudą, kad paminėti virszui 800 rub. neteisingai yra isztraukti, tai ir ant kitų galėtu užmest neteisų isztraukimą; o tada įtrauktų į ratą kaltųjų ir kamisorių, kad revizijos ar visai nebuvo daromos ar kad ir daromos, tai slepian rasztininko szelmystą ir pavieczio virszininką, kuris nesiklausdamas nei valsecziaus nei vaito atsiuntė turbut jam gerai žinomą rasztininką.

Skųs ar ne, bet kad neskųstu ir, kaip sakiau, neįtrauktu kamisorių su virszininkų, ponas vaitas tapė paszalintas nuo tarnystės 9d. Gruozdio 1899m. ir jo vietą užimą vietininkas Szlapikas.

Kad valsecziaus rasztininkas tiesiog prigul nuo valsecziaus ir vaito, aiskiai garsina „St. 77 Ukaza 19 Fevralia 1864 goda“ ir Augszechiausias paliepimas 22 Gruozdio 1879 m.; padėta knygoje „Voit ir gminau.“

Maskolių valdžia griebesi, matyt, už siaudo, už kurio ir skęstantis tvėre. Matydama, kad nežiurint ant jos persekiojimo, visoki rasztai vis platinasi po Lietuvą, ir negana ką rasztai, bet ir atsiszaukimai lipinėjami, pasakė sau: „per maža da mus žandariszka spēka“ ir sumislyjo padidint. Na ir padaugino apsciai skaitlių prastųjų žandarų ir Vilkaviszkyje (Suvalkų gub.) įtaisė sėdybą žandarų virszininko, kuris tankiai keliauja į Prusus geležinkeliu dėl sznipinejimo, kur gabenami lietuviszki rasztai, ką jam suteikia pruszkoji policija ir žandarmėrija. Dabar prie Vilkaviszko žandarmėrijos prigulės Naumiesčio ir Senapilės pavietai.

Pasznaždėjo vėl turbūt kas mus valdininkams, kad pradinių mokyklų mokintojai platinami kaip kur lietuviszką dvasią, dėlto pabaigoje Lapkričio 1899 metų gubernatorius davė slaptą paliepiamą paviečio virszininkams, kad prižiūrėtu pažymėtus mokintojus (pada vė sykiu suraszą tokių). Paviečio virszininkai iszsiuntinėjo žemskių vyresniems, teip pat slapta, paliepiamus, sekiot paskui mokintojus ir klausyt ar neiszgirs ką priešingo. O kaip tarp žemskių daugiausia neapszviesti visoki ten Gromkopiordovai, tai mokintojams labai puikus mokimimo kelias bus paskirtas! Puiki moksliszka užziura pradeda dygti, nēr ką sakyti! Ir ant to sutiko pats Suvalkų Direkcijos virszininkas Czebota rev'as, pridėdamas anam slaptam paliepime, kad „labai stropiai“ būtų ant to tėmyjama.

Už tokius augsztus (!) darbus asz nepasigailėčiau visą kartį rapukų (bulvių) iszdalytiems diejateliams ant medalių. Dieve tikt duok jiems dvasią szventą, kad kuogreiciausiai iszmoktu mokslo takais bėgioti!

Pareiga—gi mūsų kaip galima greičiau persergėt mokiotojus, kad neiszsitartu ką pako žemskiams.

Žandaruks.

Isz Prusu Lietuvos.

Kad visi lietuviai jau smarkiai dirbo apie savo parodą, ypatingai amerikiečiai, Prusų Lietuvos—gi lietuviai rodosi miegojo arba nusidavė mieganciais, už ką kaltė puola ant laikraszečių už nepranesimą kas dedasi mūsų tautiszkoje dirvoje. Vienok per darbštumą tulų nuo naujo meto ir ezion užputė lietuviszkas vejalis, susitvėrė net ir komitetas rinkimui aukų bei visokių daiktų, naminių iszdėrbimų ir tt. parodai. Vienok kad kas būtų paaukavęs kokį penigėlį parodos reikalams iki szio mūsų laikraszečiuose dar ne buvo matyt.

Kaip pas jus, Amerikoje, viską naiszo Baczkauckas ir kunigai per savo laikraszpa laikius visaip kenkdami abelnam reikalui, kas buvo matoma isz „Saulės“, „Kataliko“, „Vilties“ ir „Garso“, kurie sėja tarp žmonių neįkanta ir tuomi gaiszina abelną reikalą, teip pas mus lygiu keliu eina „Tilžės Keleivis“ ir „Konzerватыvų Draugystės Laiszkas“. Pasirodžius 3 num. „Naujos Lietuvos Ceitungos“ paraginimui dėlei parodos bei atsiszaukimui Amerikos Centraliszko Parodos Komiteto, rodosi sukrėtė mūsų iszgamis ir sztai kaip jie perstato visą reikalą, kaip raszo „Tilžės Keleivis“ numeryje 6am.

„Naujoji“ nesenei užprasžė Lietuvinkus, kad jie rinktu Piningų bei senoviszkių lietuviszkių Daiktų ir pas Poną Saunių nusiustu. Butent maskoliszkoj katalikiszkoj Lietuvos prasimane keli Vyrai tuos daiktus į Paryžą ant Svieto Parodymo, kurs szį Metą bus, nusiusti.—Mums berods ne ru-

pėtu, ką anos Pusės Žemaičiai daro, ale kadangi jie nor ir prie mūsų Piningų bey Brangumynų rinkti, tam mes turim nuo savo Pusės prieštariauti. O tai dėl 4 svarbių priežasčių: 1) Mums ne labai būtų Garbė, kad mes po Apekunyste anų katalikiszkių Žemaičių be stovį pasirodytumbim visam Svietui. 2) O kaip rodosi, nor anie Vyrai per szitą lietuviszką Parodymą maskoliszkojai Valdzei Patyczės varyti, kadangi jie uždraustas Žemaitiszkas Knygas ten parodyti nor. Bet ką mūsų Lietuvinkai isz to turetų, kad jie prisidraugavotu Nepriešliams vienos svetimos Valdžios? Mes ir ne norim be Priešasties mūsų maskoliszkuosius Kaimynus įarzdinti. 3) O jei szitie Daiktai ten Paryze bile kaip prapultu arba pasiiskadytu (per Sudėgimą, Pavogimą ir t. t.), ar tai tie Žemaičiai ir turės Piningu gana, už tai atlyginti ir vel vislab sugražinti? Ir 4) mūsų Valdze pati ten Paryze parodys visokius etnografiszkus arba giminiszkus daiktus, o tarp tųjų bus ir daug lietuviszkių. Toliaus mūsų Valdze nusius ten lietuviszkus Arklius, Galvijus ir t. t. O ji mielay priimtu ir senoviszkus lietuviszkus Daiktus, kaip Rubus, Knygas, Abrozus ir t. t. O tada tie daiktai ten ne prapuls nėra mūsų Valdze nusius tenay ir savo Zelnierius ant Apsergejimo. Todel ir ne būtų mums Reikals Piningų sudėti, kadangi, kaip tyrėm, nor Valdze vislab ant savo Kasztų ten nusiusti. O mums ir rodosi, kad jau visay per vėlay yra, ten Daiktus nusiusti, nėra jau visos Vietos esanzcios apstatytos.—Galausey: Kokę Naudą mes turėtumbim isz to parodymo? Jey mes vertus Daiktus norim mokytam Svietui parodyti, tay galim į Karaliaucziaus Muzėumą nusiusti, nėra cze atkeliau-

ja isz viso Svieto daug mokslinezių, kurie nor senoviszkių lietuviszkių Daiktų pamatyti ir Lietuvą pažinti gauti, nėra jie žino, kad Karaliauczius artiprie Lietuvos gul. Bet Paryze tie lietuviszkieji Daiktelei prapuls tarp Daugybės gražių Daiktų isz viso Svieto ir pasiliks v i s a y n e m a t y t i .

Todel mes Lietuviniukams duodam tą Rodą, geriaus Piningus sav pasilikti ant savo Gero. O jey kas per daug Piningų turėtu, gal tuosius lietuviszkojai Pamokslo bey Raszymo Draugystei prisiusti, kuri pirm kelių Metų grunta vota esą, arba — „Naujajei“, szitai jaunajei Mergaitei prikiszi, nėra ji tųjų dabar bene labai privalys“.

Matydami szitokį nelemtumą mūsų iszgamų—renegatų, nekaltant jau apie vieszus mūsų priešzius, kiekvienas turime stoti kovon ir mūsų turi but pergalė, nes mūsų tiesa! B.

Lapkričio m. praėjusio meto pasimirė Karaliaucziuje Dr. Spirgatis, lietuvis, profesorius Chemijos. Karaliaucziaus universitete dar yr' ir keli kiti lietuviszkos paeigos profesoriai (Jenczys, Meszedė, Abromatis ir k.).

Ne perseniai visuose vokiszkuose laikraszečiuose galima buvo skaityt' apraszimą „Ostpreussische Rache“, ką, musiszkojai iszguldžius, būtų: „lietuviszka pagieža“. Butelninkas Matutis isz Vanagių, Priekules par., kad atkerszytie, regis, už pražaidymą provos, nusiuntė į sudą, pažeidzenczią Vokietpalaikius gromatą, pilną utelių, prizadedamas dar daugiau jų atsiųstie... Už szitą originaliszką pagiežą Matutis suimtas ir į kalinį Klaidėdoje įkiszztas tapęs.

Politiszkos žinios

Amerika. Suvienujų Vals-tijų kongresas užtvirtino įsta-tymus dėl salos Porto Rico, ko-kius parengė republikonai. Už priėmimą jų balsavo 172, tam priešais 161, ir su 11 balsų republikonai laimėjo. Teip laimėjus republikonams suju-do tos salos gyventojai ir vien-balsiai šaukia kad jie iš Is-panijos nagų pakliuvo į daug asztresnius amerikonszkų ka-pitalistų, kurie dėl susiplėszimo milijonų nesigėdi lupti vargšus žmones, iš pradžių pažadėdami neva nepriegul-mystę suteikti paversdami gy-ventojus į kapitalizmo vergus. Dabar Suv. Valstijų rėdas įsta-tys savo valdininkus ant salos Porto Rico priešais gyventojų norą ir pirma duotus pažadėji-mus.

Kad pilipiniečiai amerikonus pailsins, nėra abejonės. Iki sziol amerikonszki virzini-ninkai praneszė, kad jau veik su pilipiniečiais yra ant galo ir maisztininkų kaip ir nėra, bet dabar pranesza kad pilipinie-czių krutumas netik sumazėjęs bet apimęs vis platesnius ru-bežius ir Aguinaldas yra vy-riausiu vadu kaip buvęs ir visi isztikimai jo klauso, ir visa pi-lipiniecių karės maszinerija esanti Maniloje kaip ir ameri-konų. Visur, kur tik ameri-konai pastatė vietinius gyven-tojus urėdninkais, tiejie tapę Aguinaldo agentais ir prane-sza jam apie visokius ameriko-nų pasikrutinimus. Dabar pi-lipiniečiai vėl rengiasi ant ly-tų laiko jau ir tame laike vėl amerikonus nualsins, kad tie-jie besivaikydami pilipinie-czius, nuo visokių ligų dau-giaus nužudys savo kareivių, negu musziuose. Didei suju-dino visus gyventojus ameri-konų nutarimas bausti myriu sugautuosius kaipo maisztininkus pilipiniecius. Ar toks amerikonų užmanymas iszeis jiems ant naudos, negalima isz kalno pasakyti. Jei tokias

tiesas jie pildys ant pilipinie-czių, tai tiejie isz jų pasinau-dos ir ant sugautų amerikonų. — 7 mylės nuo San Fernando pilipiniečiai užpuolė ant pas-kui einanczių su maistu ame-rikonų, kurių vieną užmuszė, atėmė 4 arklius bei maisto. — Gen. Otis pranesza, kad praė-jusę sanvaite tapo suzeista 22 amerikonai ir 8 užmuszti. Tai-gi turėjo būti keletas susimu-szimų. — Gen. Bates su 200 kareivių nasivijo pilipiniecius į Dagugan ir negauna dabar apie jį jokios žinios. Gal jis greitai patekti į pilipiniecių rankas, nes apie tą vietą esant daug pilipiniecių. — Dėlei nuskendusio kariszko laivo „Charleston“ kalti esą apicie-rai, kurie budami pasigėrę už-plaukė ant seklumos. Teip juos apkaltina bent atėję į Washingtoną bevardžiai laisz-kai.

Pietinė Aprika. Iki sziolei burama pergalingi anglus, da-bar tuomi tarpu pergale kreč-pesi į anglų pusę. Burų va-das, gen. Cronje, su 4000 ka-reivių, apsuptas isz visų pusių nuo 50,000 anglų, gynęsis per 10 dienų nuo bombardavojimo 50 kanuolių galiausiai pasida-vė. Kol anglai privertė Cron-je pasiduoti, nužudė 721 karei-vį ir 49 apicierus. Kiek tapo užmuszta burų, nėra jokių ži-nių, suzeistų buvo tik 170. Visi teisingesni laikraszcziai juokiasi isz anglų tokios per-galės, kad laike 10 dienų su 50 kanuolių vos ne vos privertė 4000 burų pasiduoti. Burai buvo iszsikasę sau olas ir kanuolių szuviai jiems nieko nekenkė. Kur Cronje padėjo savo ka-nuoles, teip-gi nėra žinios; ang-lai rado tiktai dvi Maxim ka-nuoles. Anglai pagavę Cron-je mislyjo esą pergaleję burus ir tula dalis kariaunos jau traukė ant Oranijos miesto Bloemfontein, kuri turėjo vie-nok atgal trauktisi, nes 6000 burų buvo pasitaisę ją susitik-

ti. Burai dabar turi sutraukę savo pajiegų į 50,000 pas Ab-rahamskrane priešais gen. Roberto pajiegas ir czion tu-rės būti baisus muszis su vie-ni antrų galutina pergale.

Iszliuosavus anglams mies-tą Kimberley, prisiartino va-landa iszliuosavimo ir ap-gultojo Mafeking, kuriame bu-vo 2000 anglų. Burai apleido Mafeking dėlto, kad neatva-dinti didesnes anglų pajiegas iszliuosavimui, kur esant ne-parankiai vietai, anglai galėtu pulti į Transvaalių, kur nėra jokio apgynimo.

Anglams paėmus gen. Cron-je, tapo apleistas burų apgul-tasis miestas Ladysmith ir pa-gal Roberto planą tapo pa-lengvintas Bulleriui įėjimas į tą miestą, vienok kol Bulle-riui pasisekė įeiti į Ladysmith, isz ketvirto karto, neteko jisai 43 apicierų ir arti 800 kareivių. Burai isz prastesnių vietų kraustėsi į Oraniją, o geresnė-se budami dar muszė anglus. Kada buvo jau nukraustę vis-ką, pasitraukė ir paskutiniai burai nuvažiuodami trukiu ir suplaiszino gelzkelio tiltą ant upės, kad anglai negalėtu paskui juos traukti teip-gi tru-kiu. Kol Bulleris isigriebė į Ladysmith, nužudė per 4000 kareivių, o isz viso su nuokri-cziais gen. White ir mirusiais kareiviais nuo ligų yra žuvę į 7000 anglų. Nelikus burų prie Ladysmith anglai traukia ant Dundee, užimto miestelio per burus jau pradzioje karės, bet priėjimas prie to miesto yra didei sunkus ir nuo staczių kalnų burai galės lengvai gin-ti perėjimą anglų siauromis terpkalnėmis.

Pietinėje dalyje, Capo ko-lionijai, gen. Brabant susimu-szė su burais pas Dortrecht, bet kaip pasibaigė musza nėra žinios, tiktai anglai paduoda savo 6 užmusztus bei 18 su-zeistų. — Nors anglams burus teip jau pergalejęs, aprikonų neapkanta prieš anglus ne-

nyksta, bet didinasi. Capo kolionijai vieno kaimo 70 ang-lų gyventojų su iszkilme ap-vaikszcziojo iszliuosavimo die-ną miesto Ladysmith, kuriuos užpuolė olandiečiai ten pat gyvenanti ir daugelį anglų su-zeidė. Per 20 mylių nuo Kap-sztadto daugelyje vietų pana-szus atsitikimai nusidavė. Anglai gyventojai pareikalavo kariaunos jų apsergėjimui nuo užpuolimų. — Griqua kolioni-jai prie maisztininkų prisidėjo 600 aprikonų ir sumuszė ap-ginkluotus nuo anglų kafrus ir nutraukė į Van Wycks at-imi anglų javus supiltus ka-riszkam zopostui. — Basuto kolionijai murinai nukirto vi-sus telegrafų dratus. Anglai tają kaltybę priskaito burams, kurie bus murinus prie to dar-bo pagundę. — Anglai gen. Cronje yra nugabenę į Kapsz-tadtą ir užkėlę ant kariszko laivo „Doris“. Burų kareivius teip-gi keta ant laivų patal-pinti. — Kada anglai paėmė gen. Cronje, tuli amerikonai, vokiečiai ir prancuzai siuntė jam linkeėjimus už tvirtą gyny-masi su sauja burų nuo teip milžiniszkių angliszkių pajiegų. — Anglija yra iszsiuntusi dar 30,000 kariaunos į pietinę Ap-riką bei priėmusi 25,000 dar-bininkų dirbimui szuvių. — Anglijai su burais karė yra jau prarijusį per \$300,000,000. — Nuotrotos ant žmonių siekia jau į 13,000.

Maskolija. Prancuzijos laikraszcziai garsina, kad visi kariszki didesni virszininkai tapo suszaukti į Petrapilę ant rodos dėlei karės ir caras pa-liepęs tuojaus suszaukti rezervą ant 6 sanvaiczių tarnystės, dėl atnaujinimo užmirsztų ka-reiviszkių pareigų. Priegtam Maskolija siuncziantinet 75000 kariaunos prie Afyanistano kas yra pasikėsiniu ant Indijų, prigulinczių Anglijai. Persi-jos valdonas, ant Maskolijos poro, teip-gi organizuoja savo

kariauna ir tai tik prieš Angliją. Prancuzija kalbina Vokietiją, Maskoliją ir Turkiją, kad padaryti nepriegulmingu Suezo kanalą, kuris yra vien po Anglijos užveizda, kuri gali pagal savo norą kitų viespatysčių laivų visai neperleisti. Maskolijai dabar yra geriausia proga užimti Indijas, nes visos pajiegos Anglijos dabar į pietinę Apriką sutrauktos ir Anglija neiszsėtū nieku budu burus ir maskolius pergalėti.

Vokietija. Kariaujant anglams su burais, Vokietijos valdžia isz visos galės mokinasi budo vedimo karės nuo burų ir dėlto yra nusiuntusi daugel apicierų prisiziūrėti kariszkam teatrui, nes visi budai kariszku žudynių iki sziol iszrastų rodo si nieku likosi prieš dabartinį burų karės vedimo budą. Vokietija tuom tarpu laikosi nepriegulmingai, bet j-igu Anglijos kariauna taptu sumuszta, tasyk Vokietija stengtusi užimti pirmbę svieto politikoje, kaip iki sziol tają užėmė visur Anglija, o prie tokios politikos reikia mokėti greitu budu isznaikinti nenorinczius geru pasiducti. Tucm tarpu Vokietijos valdžia visokiais budais stengiasi gyventojus pertikrinti apie reikalingumą padidini-mo kariszkos laivynės, kad iszlaimėti nuo seimo daleidimą gavimui pinigų. Vokietija tuomi gal teip nesirupintu, bet prie to ją verzia Prancuzija, kuri ir dabar turėdama didesnę laivynę reikalauja dar pinigų ant 177 naujų visokių kariszku laivų.

Dalis darbu.

Mt. Carmel, Pa. Szioje apielinkeje 5000 kalnakasių turėjo pamest darbą kasyklose dėlei patvinių, kur nuo didelių lytų ir sniego kalnuose subėgo į kasyklas daug vandens. Tik iszpumpavus van-

denį galės vėl pradėti dirbti.

Chicago, Ill. Czion sustraikavo visi maszinistai bei maszinų dirbėjai. Pagal unijos virszininko iszsitarimą, gali sustraikuoti pusė milijono maszinistų, jeigu greituju nebus užganėdinti sustraikavusieji.

Plymouth, Pa. Vietinėse kasyklose per Vasario mėnesį dirbo: L. & W. B. Coal Co. No. 11, 15 dienų ir pusantros valandos; No. 15, 17 dienų ir 9 val.; No. 16, 15 dienų 2 val.; D. & H. No. 2, 17 dienų ir 2½ val.; No. 3, 11 d., 5 val.; No. 5, 19 d., 5 val.; No. 6, 16 dienų; D. L. & W. Avondale 8 dienas; Woodward, 10 d. ir 4 val.; Parrish, 12 d. ir 7 val.; Buttonwood, 15 d., 6 val.

Riverton, Pa. Czion tapo parengtas naujas avalinės pabirkas, kur 300 darbininkų gavo darbą.

Dubois, Pa. Kasyklų Broekwayville, Crenshaw ir Daguse dėl 1000 kalnakasių nuo 1 Kovo tapo pakeltos algos ant 20%.

Altoona, Pa. Kasyklose Delaney straiikas pasibaigė ir 400 kalnakasių vėl pradėjo dirbti. Kompanija iszpildė kalnakasių reikalavimus.

Philadelphia, Pa. Baldvino lokomotivų dirbtuvė gavo isz Prancuzijos antrą užpraszimą padaryti 30 lokomotyvų prie keleivių trukių.

— Divonų audėjų straiikas kasztavo iki sziol \$150,000. Straikieriai reikalauja pakėlimo algos ant 24%, o darbaviai pakėlė tik pusę tiek ir keta mokėti tik po 10 ct. už valandą virsz darbo laiko.

Hazleton, Pa. Calvin Pardee & Co. keta pakelti dėl savo 2000 kalnakasių algas kasyklose Harwood ir Lattimer.

Quincy, Mass. Nuo 1 Kovo sustraikavo visi akmenų taszytojai Naujojoje Anglijoje reikalaudami \$3,00 dieni-

nės algos ir 8 valandų darbo laiko. Straikuoja 8000 darbininkų.

Pittsburg, Kansas. Apielinkeje Cherokee kur turi „Kansas & Texas Coal Co.“ daug kasyklų, tosios tapo uždarytos ant ne paskirto laiko.

Columbus, Ohio. Visi maszinistai czion sustraikavo, reikalaudami pakėlimo algos nuo \$2,25 ant \$2,50 ant dienos.

Poin Marion, Pa. Czionais naujai parengta stiklo liejinyezia pradėjo dirbti.

Findlay, Ohio. Vietinės geležies liejinyezios per metus stovėjusios dabar pradėjo dirbti, kur daugelis darbininkų gavo darbą.

Johnstown, Pa. Cambria Steel Co. paskyrė \$2,000,000 ant pastatymo 25 naujų peczių tirpinimui geležies.

Evansville, Ind. Czionais sustraikavo kasyklose Big Four ir Wooley kalnakasiai reikalaudami algos, kokią centraliszka unija tai apielinkei paskyrė.

Monongahela City, Pa. Kasyklose Hayove pradėjo dirbti ir 400 kalnakasių gavo darbą.

Springfield, Ill. Galiausiai susitaikė kasyklų savininkai su straiikieriais ir pakėlė algas po 9 ir 12 ct. ant tonos.

Chicago, Ill. Namų statytojai nesusitaikė su kontraktieriais ir dėlto yra neiszvengtinas straiikas. Sekanczią sanvaitę sustraikuosė iki 33,000 darbininkų. Apart namų statytojų straiikuos darbininkai, kurie padaro visokią medegą dėl namų statymo. Geležinkelių darbininkai rengiasi straiikuoti, jeigu kontraktieriai norėtu isz kitur medegą parsitraukti.

Prie biographijos D-ro Kudirkos.

Padavė D-ras Basanavicius.

(Tąsa.)

Prie szito laiszko buvo pridėta Kudirkos ranka raszytas litographuotas programos draugystės „Lietuva“, kurę „pro memoria“ talpiname.

D-ste „Lietuva“.

A. MIERIS.

I. Platinimas szviesos. II. Atgaivinimas ir pakėlimas tautiszkos dvasios, raszliavos ir dailės. III. Pagerinimas ukiszkos butės. IV. Platinimas rubezių lietuvestės.

I. *Platinimą szviesos D-stė atsiėks:* a) iszduodant ir platinant laikraszczius ir knygas lietuviszkoje kalboje ir dvasioje mierio D-stės; b) platinimu szviesos ir naudingų žinių abelnai netik rasztu bet ir žodžiu, pagal iszgalėjimą; c) szelpimu per stipendijas ir medegiszką pagelbą jaunumenės, einanczių mokslą visokiose jōszakose, teipogi užsiimanczių daile ir amatais; d) įtaisymu mokslavieczyų, pamokinimų, skaitymų ir t.t.

II. *Atgaivinimą ir pakėlimą tautiszkos dvasios D-stė atsiėks:* a) iszaiszkiniu skirtingumo lietuvių nog paszaliinių tautų; b) skirtingumo tautystės nog tikėjimo (nesiekent tikėjimiszku daiktų), o tai per platinimą žinių apie pereinuvę Lietuvos, sziaudieniszką politiszką padėjimą ir iszrozijimą sekmių ateituvės.

III. *Pagerinimą ukiszkos butės D-stė atsiėks:* a) platinimu pamokinimų apie pagerinimą zemdarbystės (įrankiai ukiszki, auginimas gyvulių, sodai, žuvinikystė ir t.t.); b) pakėlimu amatų; c) patraukimu į prekystę.

III. *Platinimą rubezių Lietuvestės D-stė atsiėks:* a) sulaikymu emigracijos; b) užlaikymu žemės rankose Lietuvių; c) iszpirkimu žemės isz

rankų svetimtauczių ne tik vi-
durije Lietuvos, bet ir parube-
žeis.

B. ŠANARIAI.

Šanariais D-stės gali būti
išsvien, vyrai ir moterys, tik-
rai sutinkantieji su mieriais
D-stės.

I. Padalinimas sąnarių.

Šanariai dalinasi į tris skyrius:
1, 2 ir 3. a) Prie sąnarių 1-mo
skyriaus gali prigulėti inteli-
gencija (abelnai) doriszkai ir
moksliszkai atsakanti D-stės
užduotei ir galinti paduoti ini-
cijatyvą; b) prie sąnarių 2-ro
skyriaus priguli sąnariai tie,
kurie tinka prie tikro išpildy-
mo inicijatyvos sąnarių 1-mo
skyriaus, tai yra toki, kurie
yra apszviesti, kurie gali būti
naudingais talkiniais sąnarių
1-mo skyriaus, bet negali būti
vadovais D-stės; c) prie sąna-
rių 3-cio skyriaus priguli visi
tie, tarp kurių reikia platinti
mierį D-stės ir kurie nori nau-
doti iš užduotės D-stės.

II. Rėdas sąnarių: a) Są-
nariai 1-mo skyriaus dalinasi
į vietines sekcijas; b) sekcijos
dirba pagal savo nuomonį (su-
tinkant su mieriu D-stės); c)
svarbesniuose dalykuose sek-
cija susinesza su komitetu, ku-
ris arba pats duoda išsrisimą,
arba surenka balsus delegatų
(rasztu, arba suvažiavus) visų
sekcijų dėl perkratinėjimo už-
manyto reikalo.

Komitetas D-stės. 1) susi-
deda iš Pirmsėdžio, Kasie-
riaus, Rasztinyko, Knyginyko
ir mažiausiai keturių sąnarių
(skaitlius sąnarių gali pasidi-
dinti pagal pasididinimą skait-
liaus sąnarių D-stės); 2) Sąna-
riai K-to išrenkami iš sąna-
rių 1-mo skyriaus syki ant
metų ant susirinkimo delegatų
visų sekcijų; 3) Šanariai K-to
susinesza tarp savęs per rasz-
tus, arba susirenka pagal rei-
kalą; 4) Prie K-to priguli:
a) užžiurėjimas kasos, knygi-
nyczios ir užvirtinimas svar-
besnių darbų sekcijos ir reika-
lajamų pinigų; 6) peržiurė-

jimas referatų, kuriuos per-
siunczia sekcijos syki ant ber-
tainio; c) užvirtinimas priė-
mimo ir išzmetimo sąnarių; d)
Sudas D-stės, kuris susideda
išz pirmsėdžio ir dviejų sąna-
rių K-to.

Pasarga. Šanariai peržen-
ge įstatymus D-stės, gali būti
išzmeti, arba pervesti išz
auksztesnio skyriaus į žemesnį,
o tai po perkratinimų per Sa-
dą K-to peržengimos sąnario.

III. Darbas ir pareiga są-
narių: a) Kiekvienas sąnarys
1-mo skyriaus turi stengtis
gyventi Lietuvoje pagal išzga-
lėjimą; b) negyvenantieji
Lietuvoje turi szelpti mierį
D-stės labiausiai rasztiszkais
darbais ir pinigais; c) pasiel-
gimas sąnarių 1-mo skyriaus
turi atsakyti mieriu D-stės
visuose dalykuose; d) Sąna-
riai 1-mo skyriaus renka sąna-
rius visų trijų skyrių (3-cio
skyriaus renka patis, arba per
sąnarius antro skyriaus); e)
D-stė užlaiko reikalingose vie-
tose agentus.

C. KASA.

a) D-stė turi savo kasą, prie
kurių priguli visi sąnariai
D-stės; b) Kasa susideda išz
pinigų renkamų nog sąnarių
D-stės tikrųjų ir sąnarių pa-
garbės.

Tikri sąnariai D-stės moka:
1-mas skyrius — įraszų 3 rub-
lius, o metinis mokestis szeszi
rubliai; 2-tras skyrius — įra-
szų vienas rublius, o metinės
mokesties trys rubliai; 3-cias
sk. moka įraszus ir metinį mo-
kestį pagal išzgalėjimą.

Pagarbės sąnariai moka po
dvidesimt penkis rublius ant
metų.

Pasarga. 1) Mokesčiai
įrasziniai ir metiniai yra pa-
duoti mažiausiai, bet sąnariai
gali mokėti ir daugiau; 2)
mokesčiai metiniai mokami
yra sąnariais arba išzsyk, arba
recziausiai dvimėnesinėms da-
limis.

c) Šanariai 2-ro ir 3-cio
sk. sudeda pinigus į rankas

arcziausiai gyvenanczio sąna-
rio 1-mo sk., kuris siunczia į
K-są.

d) Kasa didinasi teipogi
pinigais surinktais išz parda-
vimo, knygų, susirinkimų, va-
kariszkų, skaitymų, teatro,
koncertų, amortizacijos ir t.t.

e) Pinigai kasos yra naudo-
jami pagal mierį D-stės:

1) Ant išzdavimo knygų ir
laikraszczių dvasioje D-stės,

2) — mokeszių už kon-
kursus,

3) — paskyrimo stipendi-
jos dėl neturtingų mokytinių
(vaikų sąnarių ir abelnai Lie-
tuvių),

4) — uždėjimo mokslavie-
czių ir skaitlanamių, kur ir
kada bus galima,

5) — uždėjimo knyginy-
czios ir muzėjaus D-stės,

6) — užvedimo ir pakėli-
mo dailių ir teatro lietuviszko,

7) — uždėjimo ir szelpimo
dirbtuvių (su mokslinyczia
amatų) ir kromų lietuviszkų,

8) — szelpimo išzradimų.

9) — užlaikymo žemės ran-
kose Lietuvių ir išzpirkimo
nog svetimtauczių, szelpimo,
pagerinimo ukystės,

10) — paskolijimo pinigų
sąnariams D-stės, szelpimo be-
turezių, naszlių, siratų ir ligo-
nių išz sąnarių D-stės.

Pasarga. Stipendijos, pa-
skolijimai, szelpimai ir t.t.
grazinasi atgal į kasą, pagal
išzgalėjimą szelptųjų, per
amortizaciją.

Kasa turi savo įstatus.

D. KNYGINYCZIA.

D-stė turi savo knyginyczia,
kuri susideda išz knygų viso-
kiuose lieziuviuose, o ir viso-
kios įtalpos kaip pirktų teip ir
dovanotų.

Knyginyczia turi savo įsta-
tus.

D-stė turi savo peczėtį.

(Pabaiga bus.)

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Athens, Ill. Pagal užma-
nymą, kad lietuviai užvestu

vieną dieną tautos bei tėvynės
labui, paszvēsdami tos dienos
uždarbį ant tautiszkų reikalų,
ką keletas mūsų tautieczių yra
jau atlikę, kaip tai V. Sabo-
nis iš Lawrence, Mass., Vla-
das Dauganis iš Sowelltown,
Me. ir J. Žmuidina iš Mc-
Adoo, Pa., nuo kurių nenoriu
ir asz atsilikti ir ezion savo
„tautiszkos dienos“ uždarbį
prisiuncziu „Vienybės“ redak-
cijai skirdams teip: 50 ct. „Tė-
vynės Mylėtojų Draugystei“,
\$1,00 parodai mūsų raszliavos
Paryžiuje ir 50 ct. paszalpai
mūsų kankintinių, kurie už
lietuviszkus rasztus tapė išz-
trempti išz tėvynės į Siberiją.

Mieli broliai tautieciai!
kuomi greicziausiai atlikime
savo „tautiszką dieną“ kaip
tikri Lietuvos sunus. Neziu-
rėkim ant mūsų gaiszintojų
kaipo tai p. Boczkaucko ar
kun. Ž. kuris nori turbut į
žengti pėdas buvusio Vilniuje
Žilinsko, bet darykim kas
puolasi daryti ir netrukdyki-
me užmanytų veikalų, kurie
galėtu nenusiduoti dėl stokes
materialiszkos. Mes sziandien
galim užsitikėti pilnai mūsų
vadams, kurie reikalus veda
atsakancziai ir išz jų bus nau-
da. Kitados mą buvo visados
stoka pinigų, bet kada pradė-
jau skaityt geresnius laikrasz-
czius ir knygas, pasidaugino
pas mane pinigai, sveikata o
už vis protas; visai nauju žmo-
gum tapau, ko liuki kiekvie-
nam savo broliui.

A. Paulekas.

Pittsburg, Pa. Lietuvisz-
kas knygynas ezionai laikė su-
sirinkimą ir prakalbas ant ku-
rio kun. V. R. Dilionis persta-
tė aiskiai parodos reikalus ir
ragino susirinkusius bei drau-
gus išzsigalint paaukauti po
kiek, išz ko susirinko \$6,55
ir \$2,05 kankintiniams, kurių
ezion paduodu ir vardus kartu.

Jonas Jasaitis.

Gilberton, Pa. Mes Gil-

bertono lietuviai turime užde-
ję Citizens draugystę po vardu
karaliaus Jagėlos ir kad prisi-
dėtumėm prie abelno reikalo
musų parodos Paryžiuje, pa-
aukaujame czionai \$10,00 iš
savo kasos, ką prisiunčiame
parodos kasieriui J. J. Pauks-
cziai. Prezid. A. Morkeviczius
Sekr. Ad. Vaicziunas

Newark, N. J. Vasario 18
d. vietinė Tėvynės Mylėtojų
Draugystės kuopa laikė vieszą
susirinkimą ir prakalbas apie
mierius ir naudą T. M. D. ir
abelną stovį lietuvių. Kal-
bėtojai buvo M. Ambrazevi-
czia, L. Ereminas, K. Svytra,
K. Rutkauckas ir V. Ambra-
zeviczius. Visi kalbėtojai nu-
rodė reikalingumą prigulėjimo
kiekvienam tautieciui prie T.
M. D. kuri platina lietuvišką
raszliavą ir apszvietą; nurodė
kaip lietuviams yra reikalinga
vienybė kovoje priešais musų
nevidonus kurie yra pasirengę
mus išnaikinti nuo žemės vei-
do ir privedė paveiklus kitų
mažų tautų, kurios laikydamo-
si vienybės net išsiluosavo
iš po svetimo jungo ir szian-
dien yra patvaldiszkomis. Jei-
gu norime kovoti už savo tie-
sas, už buvį, tai neturime
sklaidytis į partijų partijas ir
kautisi tarp savęs dėlei tikėji-
miszkų pažvalgų, kurios musų
supustyja tikrai brangų laiką,
darbo yra kupinai dėl visų
rankų ant tautiszko musų ap-
žėlusio dirvono. Jokis tikėji-
mas musų neiszgelbės tautisz-
kai, nes lenkai katalikai, mās
koliai stacziatikiai o vokiecziai
vėl protestonai, visi mus engė
ir engia kaip įmanydami, o
mes vietoje nuo jų gintiesi,
tarp savęs kaujamės už tikėji-
miszkas pažvalgas. Visa pa-
saulė juda pirmynžengystėje, o
mes varome vienpusystę, gir-
tuoklianjame, sėdim tamsybė
je nežinės, o musų nevidonai
isz to naudojami. Gyvuoliai ir
paukszcziai norėdami pergale-
ti savo stipresnį priešą telkia-

si visi į vieną pulką ir isz vien-
kovoja prieš savo priešą kol
jo ne pergali, taigi jau gyvuo-
liai yra už musų žmones pro-
tingesni, geriaus supranta rei-
kalą vienybės. Teipogi buvo
minėta apie lietuviszkuosius
musų judoszius visokio men-
ciaus, padedanczius masko-
liams naikinti lietuviszkus
rasztus bei apszvietą. Musų
judosziai yra, pradedant nuo
praszioko iki vyskupų net.
Prasziokas tamsunėlis iszduo-
da savo brolių žandarams už
czierką degtinės arba keletą
rublių, urėdninkėliai ir szun-
bajoriai, caro tarnai (Marma,
Aleksa) iszduoda už pagyrą,
maskoliszką barbalą (krestą),
o kunigija (Bukota, Rodze-
vicz, Zvierovicz) pasiputusi
lenkystėje smaugia lietuviszką
dvasią kur tikrai gali už ką
gauna nuo caro atmokęstį pi-
nigais ir orderiais! Neužgina-
mi faktai! Ką veiktu pilipi-
niecziiai ir burai, jeigu jų tar-
pe būtų tiek judoszių? Ame-
rikos valdžia, kaip vadina,
puslaukiniams pilipinieciams
buvo paskyrusi penkis milijo-
nus dolerių, kad papirkti va-
dus arba sziaip judoszėlius.
Ar buvo girdėti bent vienas
atsitikimas? Ne! Su panieka
jie atmetė begėdiszką ameri-
konų pasiulymą. Anglija vėl
nesigailėtu milijonų papirki-
mui burų ir jų vadų, bet nei
paminėti apie tai negal. Pili-
piniecziiai ir burai mylinti bro-
lystę, lygybę, laisvę ir moka-
ti guodoti žmoniszkumą ir tau-
tos garbę, tokius judoszius,
kaip lietuviszkiejie, tuojaus
pakartu, jeigu tokių rastusi jų
tarpe!

Po prakalbų prisiraszė prie
musų „T. M. D.“ kuopos 16
sanarių. Užmanymas agitaci-
jos ir mokeszies po 15 ct. kas
trys mėnesiai mokėti yra labai
praktiezku. Dabar musų T.
M. D. kuopa turi 38 sanarius,
agitatoriai rinks nuo jų mo-
kesczius kas susirinkimas ir
nuoszaliui.

Ant susirinkimo ėmė daly-
vumą ir „Dr. V. Kudirkos Gie-
dorių Draugystė“ kur ketu-
riais balsais gražiai padainavo
„Saulėlė teka“, „Viena daili
mergelė“ ir „Ant kalno kark-
lai siubavo“. Už gražų pa-
dainavimą kuopos sekretorius
V. Ambrazeviczius padėkavo-
jo dainoriams už jų darbsztu-
mą ir p. L. Ereminui, kuris
drauge nesigaili laiko ir kas-
tų dėlei pakėlimo brolių dva-
sės ir lietuvių. Tokie dai-
navimai, koncertai, organiza-
vojimasi tautiszko moteriszko
draugyszių gaivina lukestį į
geresnę ateitį.

Kuopos sek. V. A.

Waterbury, Conn. Vietinė
„Tėvynės Myl. Dr.“ kuopa pa-
rengė ant 24 d. Vasario vaka-
ro puotą, įženga vyrui 50 ct.
moterims 25 ct., svetainėje bu-
vo viskas dovanai, sveczių su-
sirinko vidutiniszkai ir visi
gražiai linksminosi. Kadangi
buvo parengta minėta puota
ant tautiszko reikalų, tai dėlei
kuopos paaukavo szie biz-
nieriai:

K. Baltrukonis baczkutę
alaus ir skrynutę cigarų; J.
Klikeviczia baczkutę alaus;
A. Stacziokas baczkutę alaus;
J. Daniseviczia 4 skrynutės li-
monado; J. Baltruszis isz Ka-
zimierinės Dr. krautuvės dide-
lį virtą kumpį ir J. Penikas
duonos kelioliką kepalukų, už
ką garbiems musų biznieriams
isztariam aczių parėmime mu-
sų kuopos; kiti gi biznieriai
negana ką neprisidėjo, bet
stengėsi kenkti net.

Kn. P. Saurusaitis 25 d. Va-
sario bažnyczioje užsiminė, kad
tikrai nežinas, bet mislyja, kad
„T. M. Dr.“ kuopa tyczioms
ant kerszto užlindo su savo ba-
liuku, kadangi ant to pat va-
karo jisai buvo parengę fe-
rus ant bažnyczios naudos.
„T. M. Dr.“ kuopa buvo nu-
tarusi apie parengimą puotos
jau 30 d. Gruodžio, 1899 m. o
apie parapijos ferus nieko ne-

girdėjom iki paskutinių dienų.
Taigi bereikalo kn. Saurusai-
tis mislyja buk „T. M. Dr.“
sanariai ant kerszto jam darę.

Vardan kuopos

M. J. Damijonaitis.

Murphysboro, Ill. Szitame
mieste lietuvių nėra apart ma-
nės ir mano draugo, daugiau-
siai yra italų, prancuzų, vo-
kieczų, airių ir 3 pruslenkiai.
Darbai eina labai prastai, kad
su szeimyna vos gali iszgyven-
ti. Teipgi czion artymais Car-
terville tėsėsi dar straikas ir
ne žine kada pasibaigs. Mat
pernai pradzioje meto kalna-
kasiai sutvėre uniją ir visi su-
siraszė, ką pajutę kasyklų už-
veizėtojai numuszė tuliems al-
gas o kitus nuo darbo be prie-
zasties paszalino ir pagrasino,
kad kiekvieną unijonistą nuo
darbo paszalins. Nuo 16 Gruo-
dzio iki 1 Vasario tėsėsi prova
straikieriu su gelžkelio kom-
panija, kuri atvežė „skabsus“,
kurių straikieriai neiszleido
nei isz vagonų ir žinoma su-
szaudė vagonus bei nuszovė
vieną juodveidę. Teipgi ant-
roji prova prasidėjo 13 Vasa-
rio už nuszovimą 5 murinų; į
400 yra liudininkų ir nei viens
nematė kas anuos nuszovė, nes
tuomet visi szaudė, teip strai-
kieriai kaip ir kompanijos
samdininkai. Kas liks kal-
tu nežine.

Visiems lietuviams szelpiant
parodą bei kankintinius, prisi-
dedu ir asz su savo grasziu;
\$1,00 aukauju parodos reika-
lams ir 50 ct. ant kankiatinių
(jau kvitavota 9-me num.
„Vienybės“. Red.) Prie szii-
tų reikalų privalo prisidėti
kiekvienas lietuvis ir juos
szelpti, neveizint ant Bacz-
kauckų ir Žilinskų, kurie to-
kių darbų neapkenczia ir sten-
giasi pjudyti žmones, kad jie
vienybę nepamylėtu ir neatsi-
darytu akys, kad jie nepama-
tytu ką jie gali nuveikti vie-
nybėje. J. V. Pasalauckas.

Fraser, Iowa. Kaip matoma iš laikraščių „Lietuvos“ ir „Vienybės“, tai daugelis mūsų tautiečių darbuojasi apie atgavimą lietuviškos spaudos bei szelpimą nukentusių už lietuviystę, ir ten yra didesnė pasekmė tame, kur randasi apszviestiesnių tautiečių, kurie nenuilstanciai darbuojasi ir aiskina nesuprantantiems tuos reikalus. Geistina yra kad tiejie tautiečiai neperstodami ir toliaus darbuotusi ir aiskintu nesuprantantiems žmonelėms apie visokius mūsų tautiskus reikalus, o tikiu, po tulo laiko, susivienysim visi į vieną kuopą ir tada viskas bus lengviaus. Sztai kaip mą eįosi. Pas mus lietuvių yra visai mažai, bet asz neperstojau jiems aiskinti mūsų spaudos reikalus, kaip galėjau, ir sztai jau antru kartu prisiuncziu \$1,25 parodai (jau kvitavota 9tam num. „Vienybės“ Red.) nuo tujų, kurie nei sz tolo nenorėjo apie tai girdėti. Keletas tokių kietsprandzių atsirado kurie nieko neaaukavo remdamiesi ant Baczkaucko ir kun. Żilinsko pagal „Tėvynę“, kuris savo peckelevimais tokius kietsprandzius rodosi užartavojo. Bet mes, mieli tautiečiai, ne bokime ant tokių pluszkių, neperstokim darbuoęsi ir turėkim lukestį kad ir į mūsų langelį įspis saulelė. Pažiurėkim sziandien į burus arba pilipinus ir kitas tautas, buvusias suspaustas ir paniekintas, kaip jie sziandien per savo susipramą, susivienyjamą, nors su didzioms gyvaszių aukoms, truszkina savo prispaudėjų galybę, teip stiprių ir verziasi prie iszsiliosavimo. Gal ateis toji valanda, kada ir mes susivienyję priversime savo despotą-prispaudėją sugražinti visas mūsų tiesas kaipo žmonių ir tautos. *A. Antanynas.*

Delray, Mich. Musų draugystė vardan „Dr. J. Szliupo“

ant mėnesinio susirinkimo 25 Vasario, ant kurio, tarp kitko, nutarė paaukauti po kiek ant mūsų kankintinių ir balsuoti už tokį kankintinių komitetą, kuris yra jau užmanytas, ką mūsų draugystė patvirtina: Prezidentu—Dr. J. Szliupą, Sekretorium—p. Szerną, Kasierium—p. A. Olszevskį.

Aukų sudėjome \$2,47 ir reikalaujame, kad komitetas užsiimtu savo darbu, pasirupintu aukas iszsiųsti, kuriems jos paskir'os, kad negulėtu laikraščių redakcijose.

Sekr. *K. Gediminas.*

Lost Creek, Pa. Porą metų atgal, tarpe mus kaimelio lietuvių radosi mažas skaitlius ukėsų szios szalies o ir tie patys neturėjo vienybės; iszkrikę buvo prie visų partijų ir iszrodė teip, kad jų suvis lyg nebuvo, nes svetimtaucziai nebojo nieko apie juos. Szian dien vienok pabudo nauja dvasia, idėja progreso dasiekė mus, kad ir mes turim lipti laiptais politiszkių kopėdzių. Tapo iszaiszkinta ir suprasta vertė ukėsystės kad ir apsunkyta, ir laike dviejų metų pasididino nuo 25 ant 53, nors nekiek daugiau yra per 75 vyriszkas ypata. Pereitą metą sutvėrėm kliubą, kuriame randasi visi lietuviszki laikraszčiai ir nors mažas kamba relis, vienok suėję apsvarstom visus bėganczius reikalus.

Ir teisybės žodį tariant, darbas bei vienybė mūsų pasirodė szimet jau su ugeliu vaisiaus. Susirinkom vieną nedėdienį kad apsvarstyt, ant kokios pusės atyduot savo balsus. Pribuvo ir anglų pasiuntiniai citizens partijos kad patirti mus nusprendimą. Mes pristojom prie jų partijos ant tokių iszlygų, kad vieną mus lietuvių tur priimt ant tikieto ir kad vakarinė mokyklą butų be jokios mokesties, kurios mes nuo demokratų iki sziam laikui ne galėjom gauti.

Pasiuntiniai pristoję ant mus reikalavimų, ir mes perstatėm A. Kalvaitį ant mus apskriczio kasierium, kuris ir tapo padėtas ant tikieto. Iszgirdę tai demokratai siulė mums geresnius urėdus, bet mes savo žodžio nemainėm ir parodėm visiems, kad vienybė mus tarpe yra. Atėjus dienai rinkimo, susirinkom visi į pulką ir kaip kareiviai nuėjom atyduot savo balsus žadėtai partijai. Nieks mus netraukė už skverną ir nesiulė alaus, nes matė, kad tvirtas ryszys vienybės mus risza. Ir ant mus laimės, visas tikietas mūsų balsuotas ėmė virszų. Naujai iszrinkti urėdninkai padarė balių, ant kurio ir mus pakvietė, pavaiszino ir dailiai palinksmino, o mokyklos direktoriai tvirtai prizadėjo, kad ateinanczią žiemą turėsim vakarinę mokyklą.

M. Bridickas.

Isz keliones.

Norint daugumai lietuvių Skulkino apielinkė yra gerai zinoma, bet asz mislyju, jog skaitytojams nebus be naudos, kad czion paduosiu nors trupus savo patėmyjimius. Paprastai lietuviai kalba apie Skulkino apygardą, ypatingai Szenandorį, kaipo didziausę lietuvių sostapilę, kas tiesa ir yra. Szenadoryje ir jo apielinkėi gyvena lietuvių virsz 12,000, skaitlius ganėtinai žymus, galintis nuveikti naudingus darbus dėl savo tautos. Bet kaip visur didesnė dalis mūsų brolių atsizymi daugiau blogais apsiėjimais, teip ir Szenadoryje galima matyti daugiau blogų darbų, ypatingai girtybė isziszaknėjusi czion placziaus negu kitur.

Su galeszciu reik prisiveizėti į pasielgimą mūsų brolių laike iszmokesties subatvakariais ir nedėlvakariais, ir į kurę szalį tikt pažvelgsi, visur regėti vien degtinės plėczkos

ir blekinės alaus; nesztojos svaiginanczių gėrymų, tarsi darbszczios bitės nenustoja duzge į visas szalis viena paszkui antra, mat jos patarnauja savo vyrams tranams, kurie parneszta medutį su pamegimų sriaube. Kas-gi liudniaus, kad szį peiktiną darbą nuveikia daugiausiai mūsų moters augintojos jaunosios gentkartės; jauni vaikeliai prisiziurėję į apsiėjimus savo tėvuczių visados seka jų pėdoms, nes kaip priezodis sako „kad obuolys netoli ritasi nuo obels“. Dėl persitikrinimo pasekmių girtybės užtenka pereit gatvėms per apgyventas lietuvių vietas arba pervaziuoti strytkarių vakarais, kur nuo szlykszcziu kalbų reikia užsikimszti ausis, nekalbant jau apie blogus ir peiktinus atsitikimus kareziuose ir privatiszkuose gyvenimuose.

Nekartą lietuviai sanprotauja ir pakelia klausimą, kodėl szios apielinkės mus broliai mažiaus atsizymi tautiszkuose darbuose? Reikia suprasti priezastį, kad dvi prieszingos ypotos ne gali sugyventi vienoje vietoje; kur vieszpatauja degtinė ir alus, ten negali buti tėvyniszkumo, girtuoklio namuose negalima atrasti tautiszkią bei darbininkiszkią laikrasztį arba moksliszkią knyga, patobulinanczią žmogaus protą, nes jo visas mokslas ir pasididziavimas yra, kada jis prisigėręs ir pasizėminęs save žemiaus gyvuolio ir tuomi gerisi. Skaitytojam yra jau zinoma bjaurus atsitikimas tarpe szios apielinkės lietuvių William Penn., kur asztuoni lietuviai tapė nusudyti ant pakorimo isz priezasties girtybės. Perveizėjus nors pavirszutiniai blogus tautiečių darbus ir parodęs priezastį tų blogų darbų parodysiu ir gerus, tik nelaimė, kad gerųjų randasi labai mažas nuoszimtis ir dėl veikimo gerų pagirtinų darbų per mažas skaitlius tautiečių.

1899 m. suprantanti lietuviai mokslo vertę ir naudą tautiško darbavimosi, sutvėrė kuopelę „Tėvynės Myletojų“, prie kurios priklauso vos keletas tautiečių; jau nuo keliolikos metų randasi czion teipgi socializka kuopa, kelianti darbininkiską klausimą, bet darbininkai nesikreipia prie jos nesuprasdami tos naudos. Pagelbinių draugysčių užsilaiko trylika, penkios laisvos ir asztuonios bažnytines, mieriai visų paprastai, vienodi, pagelbali goje ir iszkilmingas palaidojimas mirusių. Prie abelnų musų reikalų, perstatymo lietuviszkos literatūros Paryžiuje ir suszelpimo kankintinių prisidėjo su aukoms per mažas skaitlius pagal apstumą lietuvių. „Lietuvos Sunų Draugystė“ yra laisvą, tikėjimiskais reikalais draugystė neužsiima, į savo eiles priima kiekvieną dorą lietuvį, nesenesnį per 40 metų, isztyrę tokio prabėgusį gyvenimą; atsitikus myriui tarpe sanarių, draugystė nesiprieszina laidoti sanarių su apeigoms bažnyčios, bet tokiame karte visi draugai yra liuosi nuo palydėjimo; jeigu gi sanarys yra laidojamas be apeigų bažnyčios, tada kiekvienas draugas apleidęs palydėjimą be svarbios priezasties užmoka bausmės \$5,00. Draugystė turi savas privatiszkas kapines. Kas link medegiszko pasilaikymo draugysčių ir pavienių ypatų, spręsti pilnai negaliu. Randasi czion apszčiai lietuvių užsiimančių visokiais amatais ir prekystėms kur pirmą vietą užima karcziamos. Politikoje Szeenadoriečiai yra nužengę bent vieną žingsnį pirmyn, nes 1897 m. iszrinko lietuvį miesto majoru p. A. Tabara; dabar lietuviai nėra teip lupami kaip gaspadoriaujant svetimtaucziams. Žinome jau, kad lietuviai turi nepagirtiną paprotį be mieras gerti ir pasakui prisigėrę kelia truckszmingas pesztynes, ypatingai vie-

szuose susirinkimuose, ant vestuvių ir kriksztynų; vieszus susirinkimus atlieka musiszkieiai paprastai subatos vakarais užbaigdami nedėldieniais kur prisipildo lietuviais pilnas kalėjimas; dabar jau panaszios regyklos neatsitinka, gal lietuviai pradėjo mandačiaus apsieit susirinkimuose ar p. T. juos atvedė į protą?

Reikia pripazinti tiesą, kad Szeenadoriečiai nors isz dalies pradėjo aprinti pesztynėse; nurimo sziantien dvi garsingiausios pesztukų partijos „dzerije“ ir „kolstrinei“, peszasi dabar tik pavieniai. Szeenadoriečiai giriasi pasistatę puikią bažnyčią kuri kasztuoja per \$60,000 imant pavirszutinei; bažnyčia medinė, apdengta isz lauko bleke, kuri iszveizi it butų akmeninė bet blekei surudijus, suplyszus, graži iszveizda pasibaigę ir dabar szeenadoriečiai ruosziasi prie statymo tikrų akmeninių sienų. Ant galo turiu paminėti apie vietinę lietuviszką kapelija, kurioje yra apie 30 lietuvių, grajijančių ant visokių instrumentų ir nekartą Szeenadorio lietuviai apturi pagyrimą per angliszkus laikraszczius. Tai ir viskas ką galėjau užtėmyti gero ir blogo musų lietuviszkoį sostapilėje.

Antra vieta seka Szeenadori skaitlium lietuvių tai Mahanoy City; sziamie miestelvyje randasi per 350 szeimynų. Suprantanczių tautiszkus reikalus bei darbininkiszkus randasi menkai; tautiszkus bei darbininkiszkus reikalus Mahanojiečiai palieka szelpti svetimiems; pabaigoje 1899 m. pora tautiečių užsidegę tėvynės meile pradėjo kelti savo brolius isz letargo, emė rinkti aukas musų kankintiniams ir parodai kur szis pagirtinas darbas nepatiko aklintojai lietuvių „Saulė“ o jos iszdavėjas ragina net pesztukus apsiginkluoti su lazdoms prieszais tautiszkus darbininkus; zinoma, apart

gerų lietuvių netruksta pesztukų ir už tai „Saulė“ nors isz dalies turi pasisekimą. Pabaigoje 1899 m. ir czion susitvėrė kuopa „Tėvynės Myletojų Draugystės.“

Tarpe lietuvių Mt. Carmel tautiszko krutėjimo veik negalima užtėmyti nors randasi keliolika vyrų iszmanesnių. Mt. Carmiečiai savo supratimą, pasilaiko vien dėl savęs. Teipgi atsilikę tautiszkuose darbuose lietuviai Shamokin'o, ir visą iszganymą mato vien lenkysteje, prigimtą savo kalbą yra sumynę po kojų nors lenkiszkos, su kuria giriasi, tik tulas temoka.

Minersvilles lietuviai savo laike buvo labai darbsztus ir garsingi, lygiai ir tautiszkuose reikaluose bei darbininkiszkam klausime, bet sziantien viską atidėjo į szalį ir vietą darbo užemė tarpsaviszki vaidai. Isz visų vietų, kur man tikosi lankyti geriaus yra pakilę tautiszkame supratime lietuviai kaimelio Smoke No 2. Nors czia musiszkių randasi skaitlius ne didelis, bet jie žymiai darbuojasi dėl vargstančios musų tėvynės ir trolių, už ką pripuola dėka tautiečziui M. Bridickui. Kaimelis Smoke No 2, yra atokume apie dvi angl. mylias nuo Shenandoah. Mahanoy Plane ir Gilberton'o lietuviai, nekalbant apie pirmesnį darbavimasi žengia prie apsiszvietimo žymiu žingsniu; pastaram laike szios apielinkes lietuviai nusamdė kambarį dėl knygyno, kuria me, dori vyrai susirenka vakarais ir praleidžia liuosą laiką. Baigdamas savo apraszymą turiu už pereigą paminėti nors pora žodelių apie musų moteris. Apkeliavęs visą Skulkino ir North Cumberland'o apygardą, atradau tik dvi moteris skaitaczias gerus laikraszczius; keliaujant po sziais apielinkes galima atrasti moterių su visokioms pažiuroms; asz visadas stengiausi parodyti

naudą skaitymo atlankydams lietuviszkas bakužes ant ko mažai moterių sutiko, daugumas dar vis priesztaravo, kad isz skaitymo duonos nevalgysę, skaitymas girdi tai užsiėmimas dykaduodių ir szliuptarnių. Abelnai imant tai Skulkino apielinkės moters supratime stovi žemiaus už Luzernės pavieto moteris, nes czionyksztėms moterims truksta geros vadovės, kuri galėtu parodyti joms kelią prieszakyn.

Kelivis.

Isz visur.

Tiroliuje, Austrijai, sodietė Amelija Pientak sudegino savo du vaiku, kad gautu jų gyvasties apsergėjimo pinigų.

Provincijai Valladolid, Ispanijai, sudegė Attaquines miestelyje 320 namų; daugelis gyventojų vos gyvasį iszgelbėjo; teipgi keliolika žmonių sudegė. Gubernatorius ir ministeris vidurinių reikalų nukako ant vietos nelaimės, jeib suteiktu pagelbą.

Viennoje tapo nusudytas ant 3 metų sunkių darbų tikėjimo ir doros mokintojas kunigas Lukoszius Kinateder'is už suzagimą 14 metų mergaitės.

Italijai nuo 1890 iki 1895m. tapo sudo nubausta 624,127 vyrų ir 129,125 moters. Vyrai daugiausiai buvo prasikalte vagyste ir musztymis o moters vaikų žudystoje.

Isz Poznaniaus kareiviszko kalėjimo pabėgo apicieras Wessel, prancuzas; kuris suvartojo ant savo reikalų pinigų, už kuriuos turėjo nupirkt kariaunai tinkanczius arklius, bet į knygas buvo įraszęs, kad arkliai nupirkti, ir pardavęs Prancuzijai visas kariszkas paslaptis. Jam pasisekė numusztiti nuo rankų ir kojų retezius ir persirėdzius į moteriszkus rubus pasmukti.

LATVIU TAUTA,

KITAKART IR ŠIADIEN.

PARASĖ
JONAS ŠLIUPAS, M. D.

(Tąsa)

Jų protą prie augštesnių, dvasiškų lietuvių, pirmasai mokino juos nekaltų linksmybių — todėl jam ar priguli pirmoji ir didesnėji Latvių meilė ir guodonė, todėl jis ar su pilna tiesa galėjo liepti ant savo kapo akmenis parašą padėti: „Latwis“. Bet mes iš savo pusės galėtumėm šią antrašą papildyti, kurs taip skambėtų: „Leelais Latwis“.

Kiti Latvių raštininkai ėmė sekti pėdomis Stenderio, ir leidė įsvietą ne be vien tikėjimiškus raštus; tarpe jų jima prakilnią vietą:

Jahnis Kr. Baumbach (1742—1801 m.) išleidė giesmes dviejuose rašiniuose: „Jauna un masa latweešchu dseešmu—grahmata“ (1779 m.) „Swehtas dseešmas“ (1796 m.). Kalba giesmių yra gera, bet sausa. Be to jis perguldė Sturm'o gavėnės apmąstymus (gawėna apzerejumus) ir išleidė „Masa bible“. Rašte „Weza deedelneeka Indrika behdu—dseešmiņa“, kuri tapė spausta pirmame Latvių laikraštyje „Latwiska gada—grahmata“, jis kariauja prieš gėrimo ligą.

Jahnis Indrikis Loskylis (1740—1814 m.) užango Brolių draugystės nuomonėse ir buvo vėliaus anų kuningu Ulandijoje, Prancuzijoje, Silėzijoje ir galiaus Amerikoje, kur jis pasimirė 1814 m. Latvių brolių draugystei jis parašė: „Garigas dseešmas, Deewam par godu un šlawu“ (1790 m.) ir „Liturgias“ etc. Tie raštai vėliaus tapė daug sykių per-pau-dinti ir guodojami.

Pridrikis Gustavas Matševskis (1761—1813 m.) buvo pažymus Latvių raštininkas. Jo dvasiškos giesmės yra skambios, kalba gera ir įtury nepeiktinas. Jo pamokslai „Jauna špred ku grahmata“ (1793 m.) yra taipogi nenupeiktini. Matševskis yra daug ir šiaip raštų parašęs, kurie, apart straipsnio apie „semas kopšchanu“, randasi „Latw. gada—grahmatoje“, kur jis buvo čekliu sądarbininku. Ten apart smulkių straipsnių randame pagal Salzmana apdirbtą raštą: „Ka Prahtneeku Janis šawu dehlu Kristapu ir audsinajis“. Jo kalboje nesiranda anų rupumų, kokius užtin-kame pas Stenderį ir kitus tojo pasekėjus.

Gustavas v. Bergmanas (1749—1814 m.) užsipelno paminėjimą savo darbštumo dėlei. Daugiau jis yra rašęs dvasiškus raštus: „Kristiga tizibas mahziba“ (1772 m.), „Swehti stahsti“ (1777 m.), „Šašemamas šprediku mahzibas“ (1795 m.), ir aplink 20 dvasiškų giesmių. Iš šiaip raštų jo paminėsime: „Labu siņu un padomu grahmata“ (1791 m.), „Widsemes kalendars“, kurį Bergmans leidė nuo 1792 lyg 1800 m. Apart to jis naujai išleidė Manzelio „šprediku grahmata“ — penktą ir Latvių biblijos trečią išdavimą. Rujeneje jis buvo įsitaisęs savą spaustuve, kur atspausdino daugelį suretėjusių veikalų. Jis pirmas rinko ir išleidė Latvių tautos dainas (1807 ir 1808 m.), į 500 dainų iš viso. Rankraštyje-gi paliko didelį latvišką žodyną.

Pirmoji Latvė dainė buvo Ona Borman, tulo ukininko duktė, kuri yra parašiusi keletą dainų.

Tarp geresniųjų giesmininkų randasi taip-gi kuningai Harderis, v. Ruehl, Brokhusen, G. F. Kyberis, K. Sulzas (1772—1840 m.), Kroonas, o įpačiai Girgensonas (1752—1812 m.), Ageluthas (1763—1848 m.), Launitz (1773—1832 m.) ir neužmirštinas Neregis Indrikis (1783—1828 m.), kurs baudžiavose gimęs pastoro aklu, ir, nors neregys, buvo rubsiuviu bei kurpiumi; sulaukęs išvalnyjimo nuo ponų, jis apdainavo žmonių valnybę nepeiktinose dainose.

Tame pat laike raštai išėję yra apie sveikatos užlaikymą (Langė ir Stobbė), apie rauplių skiepyjimą (Walters), tai vėl apie bulvių (Wahrs) ir obuolių sodnus (Stobbė), ir apie kiaulių (Tšarnevskis) bei galvijų auginimą (K. J. F. Elverfeldts), tai vėl apie bitis (Lannitz), apie valgyvirstos mokslą (Harderis), ir t.t., bet čion mes apsisistosime ilgiaus ant tų raštininkų, kurių darbai stovi artymais su Latvių dvasišku išsilavinimu.

Jonas Pridrikis Kazys Rosenbergeris, kuningas Jelgavoje, išlavė savo „Šalašichanu pehz godigas, jaukas un augligas laika kawėšchanas pee teem gareem seemas wakareem“ (1773 m.) su mieriu, kad atitraukti žmones nuo sėdėjimo karčiamose ilguose žiemos vakaruose: tai yra rankius trumpų apisakų.

Tą patį mierį turėjo taip-gi Pinkių muižės kuningas J. A. Sternas išleisdamas „Jaunas šwehtas dseešmas, stahstischanas un zitas singes“.

Daug raštų spausdinęs yra Valmieros aprinkės klebonas Kristupas Harderis, iš didesnės dalies, savoje spaustuveje, Rubenės kuningo muižėje. Jis rašęs yra apie tikybos dalykus, taip-gi apie valgių virimą, tai vėl apie žiamionių įstatymus, skaitliavimą, tai vėl sudėjo dvasiškas giesmes, tai vėl per 10 metų (1782—91 m.) leidė „Widsemes kalendaru“. Tačiau svarbiausiu jo raštu yra vokiškas: „Peesihmes un peelikumi pee prahwesta Stendera kunga latweešchu grahmatinās“ (1790 m.), kur jis Stenderio triusą apsvarstydama sulygina latvišką kalbą su lietuviškąja. Jis pirmas latvišką kalbą tyrinėja ant moksliško pamato. Rankraštyje jis paliko „pahrlabojumus un papildinajumus Stendera wahrnizai“, kurį veikalą vėliaus A. Welligs išdavęs yra.

Daugiau raštų apie praktiškus veikalus parašęs yra studentas Karaliaučiuje theologijos ir philozophijos, kurs paskui visą savo amžių mokintojavo, kandidatas Matiss Stobbė (1740—1817 m.) Jis dėl Latvių apdirbęs ar guldęs yra „Wešelibas grahmata“, „Pawaru grahmata“, „Aboļu dahrsneeks“, „Uššaukschana bakas dehstis“, „Kursemes mescha likumi“, taip-gi nuo 1800 lyg 1817 m. leidė pirmą „Kursemes kalendaru“, kurs jau išeidinėjo nuo 1763 m. iš spaustuves Liedtkės. Jis buvo didelis garbavotojas senojo Stenderio. Kiek jis dar butu padirbėjęs, kad jis butu sulaukęs metus po mirties išėjusio pirmo Latvių laikraščio: „Latwiska gada—grahmata“, kurs jima gerbiamą vietą Latvių rašliavos istorijoje! Rods išdavėju buvo Steffenhagens, ir kaipo redaktorius Stobbė pasirašęs yra tiktai ant pastarų dviejų sąsagų; bet Stobbėi priklausio dėka už tą triusą, kada-gi jis netik

prieš tai buvo parašęs į 40 tai trumpesnių, tai ilgesnių raštų, bet jau nuo pačios pradžios su gera pasekme mokėjo aną surėdyti. „Gada—grahmata“ išėdinėjo 4 syk ant metų, kas ketvirtą dalį metų po vieną sąsiuvą, 160 šalių didelį, už ką abonentai mokėjo 60 kapeikų ant meto. Kalba laikraščio gera, o įtampa buvo pritaikinta prie anuometinių reikalų Latvių; dvasė laikraščio buvo valnamaniška, nuo prietarų valna. Bet laikraštis trumpai tegyveno, beje išėjo 1797 ir 1798 m., ir dėl stokos abonentų apsisotojo išėdinėjęs. Pirmą metų išėjo apie 2000 egz.; baudponiai mat ir kuningai iš visos Latvijos buvo užsirašę sav ir savo žmonėms naują laikraštį; antrą metų jau tikrai 1000 egz. pareikalauta buvo; o trečią metų dar labiau susimazinus abonentų skaitliui prisiėjo sustabdyti išdavimą laikraščio. Vėliaus jaunasai Stenderis išmėtinėjo Latviams, kad jie nemoka guodoti labą „gada—grahmata“, kad Latviams laikraštį rašyti esą vis lyg ką barstyti perlus dėl kiaulių: Stenderis pats buvo vienu iš sądarbininkų to laikraščio.

F. W. K a d e rašė vokiškai apie Latvių mokslaines ir išauklėjimą.

Aleksis Jahnis Stenderis, jau nesykj minėtas augščiau „garbus“ sunus senojo Stenderio, gimė Jelgavoje 1744 m. Pabaigęs namines mokslaines, jis tiesų lietos studijas atliko Kopenhagoje ir Helmštaedte; 1770 m. iškako į Karaliaučių ant theologiškių studijų. 1775 m. jis pakliuvo už kuningą į Leel-Salvę ir Daudsavą ir, kaip jau paminėjome, 1779 m. pasiliko pagalbininku savam tėvui Sehrpylėje ir Sunakstėje, po kelių gi metų jis užėmė tėvo vietą, ir čion nugyveno savo amžių. Jis pasimirė 1819 m. ir palaidotas tapė šale savo tėvo ant Sunakstės kapinių. Ant Stenderių kapo Bolšvingų giminė pastatydino pilką akmens statuvą su parašu: „Sche aprakts Gotharls Friedrichs Stenders ds. 1714 g. mir. 1796 g. ar šavu gašpaschu. Latvis“. Vėliaus tapė dadėta: „Cum filio Alexander Johannes Stender, patre non indigno“. Tačiau sunus turėjo kitokias pažvalgas apie Latvių tautą ir jos ateitę, negu tėvas, ir jam truko darbuose tos spėkos ir to uolumo, kaip kad atsižymėjo tėvas.

Jaunasai Stenderis iš naujo išdavė savo tėvo „Kristiga mahziba“, „Jauna gada wehlešchanas“ ir „Augstas gudribas grahmata“, su papildymais ir pertaisoms. Kalba jaunojo Stenderio raštuose yra prastesnė. Nedaug jis yra rašęs apie dvasiškus dalykus; jei neskaitysime perlabuoto „mahzitaju rokas grahmatu“ ir paminėtų jau perspausdinimų, randame tikrai keletą jo dvasiškių giesmių Kuršo giesmių knygoje (1806 m.) Pusiau dvasiškas, pusiau laikinis yra jo raštas „Dsihwoschanas špeegelis“.

Pirmas darbas svietiško įturio buvo „Lustesšpehle no semneeka, kas par muischneeku tape pahrwehrsts“ (Jelgava, 1790 m.); tai buvo pirmas dramatiškas veikalas Latvių kalboje, trumpai apdirbtas pagal Danų raštiniako Holbergo triusą. Ypatų veikiančių pobudziai čion gerai tapė nupiešti, kalba gana gera, nors neretai labai rupi. Lietaviai galėtu tą komediją su nauda pasavinti dėl savo teatro. Ant galo čion dar tapė patalpinta gera jauki apysaka apie „drauga Lizepura“, kur tarp kitko autorius nurodo, kokį pustą vyrui atneša nelaba moteris.

1805 m. Jelgavoje išėjo „Dseešmas, stahstu—dseešmas, pašakas etc. Teem latweešcheem par islustešchanu un prahta peeaugšchanu“. Čion prakalboje Stenderis velyja, kad per

visą Latvių žiamę butu viena tauta, viena vokiečių kalba (!) ir „vienų vienas skubėjimas į garbią buseną“; tikrai su pagalba vokiškos kalbos Latviai lengviaus galėsi pasiekti „proto išskaidrinimą“! Todėl jis visus Latvius ragina mokintiesi vokišką kalbą! Galiaus ant galo kningos jis tas nuomones paantrina, nurodydamas ant Prusų tautos. Latviams jis išmėtinėja visokius netikumus: prietarus, savvalę, paleistuvystę, girtavimą, klastavimą, slinkumą, dvasės tingumą ir t.t., rasdamas tarp jų tikrai labširdingumą ir svetmylystę. Anot jo, Latvius tikrai susivokietinimas gali padaryti guodotina tauta! Koks tai mat didelis skirtumas tarp pamokymų tėvo ir sunaus!

Apart to, Stenderio dainos randamos yra „gada—grahmatoje“ ir „Dseesmu kalendara us 1811 g., wiswairak šeewišchkam par jauku islustešchanu“. Čion randasi 17 dainų, tarp kurių pažįstamiausia yra: „Brahli, šchodeen preezaitees“.

Kitas didesnis jaunojo Stenderio raštiškas darbas yra: „Pilniga isstahstišchana, kahda wihse Ausan Ehrnests no semneeka par brihwkungu zehlees“ pagal Salzmano veikalą parašytas (Jelgava, 1807 m.) Autorius čion nurodo, kad reikia geidulius valdyti, o protą žadinti; kas tai daro, tas, nors žiamioniu budamas, dva-ėje yra valuas ir ponas.

Karolis Gothardas Elverfeldtas, g. 1756 m., mokėsi theologiją Goettingene, namon sugijęs per tulą laiką mokiotojavo Leel—Auzėje pas savo dėdę Martinį, nuo kurio daug pasimokino latviškos kalbos. 1780 m. jis tapė kuningu Aprikiuose. Įgyjęs Grobinės aprinkės klebonystą, jis mirė 1819 m.

E. buvo vispusiškai apšviestas žmogus. Vėliaus jis užsiminėjo philozophija, iš pradžių paseklamas Kantą, paskui gamtos philozophus. Baltijos vokiškuose laikraščiuose jis yra daug polemikų rašęs philozophiškuose klausimuose; jis atsižymi gilme jausmų, šilta širdžia dėl žmonijos, tėvynės meile ir įpatingai idėalizmu, ką užtinkame taip gi jo darbuose dėl Latvių. Jis smagiai užstaviėjo Latvių kalbą prieš jaunojo Stenderio vokietinimą, ir kad 1815 m. susitverė „Kursemes šabeedriba preeksch literaturas un mahkslas“, kur imta čakliai apsvarstyti, ar negeriaus butu Latvius suvokietinti, Elverfeldts buvo tarp tų, kurie tvirtino, kad Latviams atimant jų kalbą aplaupoma yra jų įpatinga dvasė ir gyvata. Kitasyk jis išsitarė, kad Baltijoje išpuola vokiečiams latviškai kalbėti, o ne Latviams priimti vokiečių liežiuvį.

Elverfeldto latviškuose raštuose yra vienas mieris: išbulinti Latvių bendrą sugyvenimą, išdirbti dėl jų jaukų ir deringą buvį, padauginti Latvių džiaugsmą. Todėl jis parašą padėjo ant rankiaus savo rašto: „Lihgšmibas grahmata“ (Jelgava, 1804 m.), kur tarp kitko randame tris trumpas lugas: „Harions, tas širds schehligais brahli“, „Muhšu Jahnitis“ ir „Tadsišchanas deena“. Pamokiodamas Latvius daryti perstatymus ir rašydamas dramas nevien dėl skaitymo, bet įpačiai dėl perstatymo, Elverfeldts užsipeluo varlę pirmojo Latvių dramaturgo. Galiaus rankioje randame idyllę „Behrtulis un Maija“, heksamėtrais parašytą šešiose dainose.

Kad Elverfeldto „Lihgšmibas grahmata“ mažiau pasiplatino negu rašytojas velyjo ir tikėjosi, bus kalta bėdingoji baudziava ir gal autoriaus idėalizmas, kurs jam nedavė

(Toliaus bus.)

Atsiliepinimas reikale „Susiv.“

„Vienybės“ No 6, „Susiv.“ kuopaisz Lost Creek'o, iszreiskė savo nuomonę, kas link suteiktos garbės p. Boczkauskui už padovanojimą „Susiv.“ senos maszinos. Kokią tiesą turėjo Susiv. virszininkas suteikti garbę lietuvių tautos iszmetai, kuris visus gerus mūsų darbus nori suminti po kojų, trukdydams viską velniszku budu?! Szį dalyką man ding apsvarstyti privalo visos draugystės, kuopos bei pavieniai prigulinti prie „Susiv.“ ant savo susirinkimų, ir paduoti savo nuomones per laikraszczius. Jeigu szįandien „Susiv.“ prezidentas suteikė garbę lietuvių iszgamai varde „Susiv.“ už prisilaizymą kunigams, tai nebus iszsko stebėtis, kad kunigai suteiks garbę ir carui varde lietuvių tautos! Lietuviai savo darbsztumu bene privers carą sugraizinti spaudą, ko Boczkauckas baisiai neapkenčia ir limenasi prie kunigų matydams artymą jau savo galą. Na ir kas czia per skirtumas? Kodėl Lietuvos budelis negali sėdėti garbės suolo su p. B.? Jug juodviejų mieriai ir veikmės yra lygios, temdyti lietuvius isz paskutinios kad neprazudytu jau užtrukstančios karvutės. Man ding caras yra daugiau gero padaręs kunigams suteikdamas jiems brilliantus ir orderius už „blagonadiežnumą“, taigi carui priguli pirmiausiai garbė. Tiesa, sunku yra apturėti garbę nuo caro, o ypatingai nuo visumenės, kas nėra jos užitarnavęs; taigi dar sunkiau apmulyti lietuviams akis, kada jau pradėjo pažinti patys save, ir įstengia atskirti gerą nuo blogo. Bet kas czia per blogas, daiktas? Asz sakau blogas nes esmi girdejęs isz kompetentiszkų lupų, kad mūsų garbus „Susiv.“ virszininkai priėmė Boczkauską į „Susiv.“ sanarius ant \$300,00 posmertinės; bet nesulaukdamas pagarsinant jo (Boczkausko)

vardo „Tevynėje“ atsiliepiu prie visų „Susiv.“ kuopų ir sanarių kad szį reikalą isztirtų tikrai, isztyrę ir atradę tiesą nuspręstu ar toks priėmimas butu teisingas? Boczkauskas turi jau per 50 metų ir maty „Susiv.“ virszininkai prisidentgi garsinti jo vardą vieszai, kad nesukelti truckszmo tarpe „Susiv.“ draugų. Žinoma iszbuvus prie „Susiv.“ isztisusmetus nors ir neteisingu budu priimtam sanariui, iszmesti pasakui jo jau nebutu galima pagal „Susiv.“ Konstituciją. Kas link priėmimo, tai mūsų garbus prezidentas viską gali! Taigi brangus tautiečiai į jus atsiliepiu, kuriems mielas „Susiv.“, kad atkreiptumėm savo atyda sziaime reikale, nes mums neapsižiurint nepajusime, kad visi niekszai pastos „Susiv.“ sanariais ir dar garbės, kurių vieta yra tarpe draugijos iszmestų.

„Susiv.“ sanarys.

Temykit lietuvaite!

Asz jaunas vyras, naszlys, turintis 26 metus, 5 pėdų ir 8 colių augsztas, 190 svar. sunkus, balto veido, jausvų plaukų, žydrų akių, nerukantis tabako nei svaiginanczių gėrymų nevartojantis, turintis gerą kasdieninį užpelną, pajieszkau sau už moterį merginą arba naszlę tarp 19 iki 30 metų amžiaus, mokanczią skaityti ir raszyti lietuviszškai, kad butų valnai mislinanti ir tikra mylėtoja lietuvių.

Jeigu kur tokia randasi, meldziu atsiszaukt ant žemiaus padėto adreso (Davatkos ir girtuoklės tegul neatsiszaukia):

Konstantinas Gediminas,
Box 75. — Woodmere, Mich.

Pajieszkojimai.

Asz, Urszulė Gataveckiutė pajieszkau savo brolių Adomą ir Andriaus Gataveckų, paeinanczių isz Geisteriszkų kaimo, Keturvalakių parapijos, Senapilės (Mariampolės) pavieto, Suvalkų gubern. Jau 5 metai kaip juodu gyvena Amerikoje, bene Baltimore, Md. Asz esu iszkeliavusi isz Lietuvos jau du mėnesiai ir dabar

esu Skotijoj; norėcziau keliauti Amerikon, bet neturėdama savo brolių adresų negaliu keltis. Delto mieli brolelei, Adomai ir Andriau, teiksitės atsiliept patys, arba kas isz tautiecių teiks isz suteikti man apie juodu žinią ant szito adreso:

Urszulė Gataveckiutė,
44 Long Row,
Glengarnock, Scotland.

Pajieszkau pusbrolio Jono Juozuno paeinanczio isz kaimo Pikzirnių, Sintautų parapijos, apie 4 metai kaip Amerikoje, pirmus metus gyveno Midleport, Pa. (angliniuose) o pasakui iszkeliavo į Mass. valstiją. Jeigu kas žino apie jį, Juozoną, ar jisai pats, praszau prisųsti žinią ant žemiaus padėto adreso už ką busiu labai dėkingas.

Alexander Kalvaitis
Lost Creek, Pa.

Pliosteriai, apdėjimai ir t.t. yra szįandieninėje apszvietos gadynėje didei pasenusiu daiktu. Nuo reumatizmo ir visokių skaudėjimų ner geresnės gyduolės už „Inkarinį“ Pain Expeller Richterio. Nuramdo uždegimus ir suteikia palengvinimą neramiems nervams. Prekė 25 ir 50 ct.

„Vienybės“ redakcijoj
gaunamos szios naujos knygos.

Vilius Tell. Drama penkiūse aktūse, versta isz vokiszkos kalbos per D. V. Kudirką -30
Laisvos Valandos. Eilės. Paraszė D. V. Kudirka -15
Pasakos. Pagal Krilovą paraszė Dr. V. Kudirka -10
Laima ir Planetos -25
Aidas Lietuvos darbininkų num. 3 ir 4 -15
Lietuvos Darbininkas num. 3 -20
Isz ko kyła meldi -75

Gyvenimai Szventųjų ant koznos dienos 6-ta dalis -65
Vienakis. Apysaka isz gadynės prancuzų revoliucijos—5
Ką turime veikti dėl mūsų iszganymo -5
Paveikslai. Paraszė Žemaitė. -15
Žmogus nepliuszkis -10
Lietuvių Prateviai Mažojoj Azijoj -50
Imtynės varguobių su bagocziais -10

Už 1 dol. 66 laksztus literatizsko turinio davė 1899 m. **Tevynės Sargas,** V metai stovis ant sargybos Lietuvos tautos: szviesos, tikybos ir kalbos. Adresas:

Jurgis Lapinas
Tilsit, Germany.

Ten pat gaunama

Zinyczia

Mokas už kiekvieną No. Tuodu laikraszcziu spaudina nezinomus Vyskupo M. Valncziausko rasztus.

„Varpas“ ir „Ukininkas“

Iszleidziami Lietuvos apszvietunų kas mėnesis, ant metų kasztuoja po \$1,00. Užsiraszant tuodu laikraszcziu, pinigų reikia siųsti ant szito adreso:

Herrn D. Saunius
in Rokaiten
per Neukirch, Ostpr.

ELASTIC GOODS
AT HALF PRICE.

If you want us to make to your MEASURE and ORDER ELASTIC GOODS for the RELIEF AND CURE OF VARICOSE VEINS, WEAK, SWOLLEN OR PLEATED LIMBS, CORPULENCY, ABDOMINAL WEAKNESS OR TUMOR, state your height, weight and age, state number of inches around body or limb at each letter shown in cut and send to us with our SPECIAL PRICE. We will make the goods to order from the very finest fresh rubber elastic material, guarantee a perfect fit and if you do not find it perfectly satisfactory and equal to goods others get double the price for, return at our expense and we will refund your money.

OUR SPECIAL PRICE for all fine silk elastic thigh stocking, A to I, \$1.50; thigh leggings, C to I, \$3.00; thigh piece, G to I, \$2.50; knee stocking, A to G, \$5.00; knee leggings, C to G, \$4.00; knee cap, E to G, \$2.00; garter stocking, A to B, \$3.00; garter leggings, C to E, \$2.00; anklet, A to C, \$2.00; abdominal belt, K to N, \$10.00. COTTON ELASTIC GOODS, ONE-THIRD LESS. Special Covered Elastic Abdominal Supporter, made of soft lisle thread, interwoven with protected rubber thread, 8 inches wide, \$2.00; 10 inches, \$2.25; 12 inches, \$2.50. Write for Surgery Catalogue. SEARS, ROEBUCK & CO., (Inc.), CHICAGO, ILL.

M. ROSENBAUM

Geriausė dėl Lietuvių Agentura ant visos
Philadelphios.

Pardūdam LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIŲ į visas
dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susinesizimus kiek-
vienoj' dalyje svieto ir siuncziam pinigūs greitai ir pigei.

Susisznecam visokiose kalbose. Pinigūs priimam ban-
kon ir iszmainom. Visame dūdam prieteliską rodą.

Mūsų Offisas 609 South Third str., PHILADELPHIA, PA.

OUR \$1.50 ANTI FAT BELT

For \$1.50 we furnish the celebrated BROWN'S ABDOMINAL BELT for the cure of COBPULENCY.

Corpulent people who wear the Brown's Abdominal Belt run no risk of Navel Hernia or Umbilical Hernia; you get a comfort and ease of action you will appreciate. No corpulent person can afford to be without this belt. Cut this Ad. out and send to us with \$1.50 and 10 cents extra for postage, state height, weight, age and number inches around the body, largest part, and we will send the belt to you by mail postpaid, with the understanding that if it is not perfectly satisfactory and equal to belts that retail at \$3.00 and upwards you can return it at our expense. Write for free Belt and Truss Catalogue, SEARS, ROEBUCK & CO., CHICAGO

Visokias knygas,

lietuviszkas, taip d'asiszkas kaipo i moksliszkas, taipgi ir laikraszczius kaipo tai: „Varpa“, „Ukininka“ ir „Tėvynės Sargai“, visus tris karti imant ant 1900 m. gauama už \$1 dol. Katalogą knygy ir laikraszczius ant paziuros pusi uncziu dovana. Užprasiant knygas arba laikraszczius, reikia sykiu ir pinigūs prisiusti.

Jurgis a Lpinas
Tilžėje — Tilsit
Ostpr. Germany.

KNYGOS.

Apraszynas tikros teisybės ir stebuklingi Dievo galybės apsiereiszkinimai.....80c.

Apie popiezius, vyskupus ir kitus Dievo tarnus ir jų gerus darbus..... 50c.

Knyga apie sutvėrimą Daugaus žemės ir kitų dangiszkių sviety bei apie pabaigą svieto.....75c.

Jieszkojimas peklos.....\$2,00

Galima gauti pas:

J. DAUGMATIS,
73 Grand street. Brooklyn, N. Y

TRADE MARKS
DESIGNS
COPYRIGHTS & C.

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the

Scientific American.

A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newdealers. MUNN & Co. 361 Broadway, New York
Branch Office, 635 F St., Washington, D. C.

Nesiusk piningu.

Daug žmonių serga ant poliucijos, kuri pasirodo laike miego arba prie nusiszlapiuimo, ir jeigu isz to nesiugdys, ji neapleis žmogų kankinusi. Žmonės turinti tą ligą kenčia nemiga, galvos skaudėjimą, pilvo užkietėjimą arba netravinimą, nerviszcuma, vidurių ir nugaros skaudėjimą ir apsilpnėjimą lytiszkių kuno dalių. Jeigu tokiūse atsitikimūse reikalauji pagalbos, nesiusk piningu, bet rasyk pas manę įdėdamas marę, o sz atsiųsiu tau apraszymą, isz kurio kraui iszsigydysi. Adrisūk:

John Wasel,
Box 443, Iron Mountain, V. Mich.

HOTELIS arba geriausia

žeiga dėl darbininkų ar sziaip žmonių. Kurie norite szj bei tą dasizioti ir szalto aluczio Taurę iszsigerti yno ir visokių arielkių, ar cigarėlių kanų užirukyti, ateikite pas:

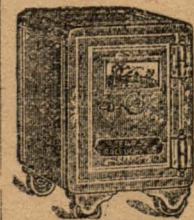
Antaną Kalinaucką
3 N Hancock st. WILKES-BARRE

P. CH. SABAS

Geriausia užeiga dėl visų, o ir degtinė, Vynas, Alus ir Cigarai yra pirmos kliasos, taipogi ir Bilerdą puikų laikau dėl praleidimo linksniau laika.

PARŪ LAIVAKORTES ant visokių kelių mariomis ko nū pigiausei. Siuncziu pinigūs į visas dalis svieto. Norintis kad jo pinigai siuncziami įtėvyne neprapultų ir kū greicioausei nueita, tegul kreipsi po tokiu adresu:

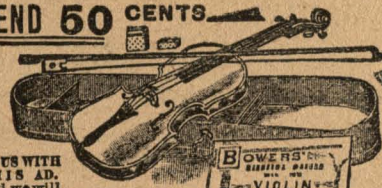
P. Ch. Sabas
301 W. Centre street
SHENANOA H, PA.

ONLY \$5.00

SEND US \$5.00 as a guarantee of good faith and we will send you any fire proof safe by freight, C. O. D., subject to examination. You can examine it at your freight depot and if you find it the equal of any fire proof combination lock iron and steel safe made and about one-third the price charged by others for the same size and grade, pay your freight agent our special factory price and freight charges, less the \$5.00 sent with order; otherwise return it at our expense and we will return your \$5.00. 100-lb. combination lock safes for the home, \$6.95; 200-lb. office and store safes, \$11.95; 500 lbs., \$17.95; 700 lbs., \$21.95; 1000 lbs., \$28.50; 1250 lbs., \$32.50; very large double outside and double inside door safes for large business, factory, jewelry or bank, 50 inches high, 2400 lbs., \$65.75; 63 inches high, 3000 lbs., \$89.75. Freight averages 25 cents per 100 lbs. for 500 miles; for 1000 miles, 40 cents. WRITE FOR FREE SAFE CATALOGUE and special liberal C. O. D. offer. SEARS, ROEBUCK & CO. Chicago.

SEND 50 CENTS

TO US WITH THIS AD. and we will send you this Violin Outfit by express C. O. D. subject to examination. This violin is a Genuine Stradivarius Model, made of old wood, curly maple back and sides, top of seasoned pine, specially selected for violins, edges inlaid with purfling, best quality ebony finished trimmings. THIS IS A REGULAR \$3.00 VIOLIN, beautifully finished, highly polished, with splendid tone quality. Complete with a genuine Brazil wood Tourte model bow, 1 extra set of strings, a neat, well made violin case, large piece of rosin, and one of the best common sense instruction books published. YOU CAN EXAMINE IT at your express office, and if found exactly as represented and the greatest bargain you ever saw or heard of, pay the express agent \$3.75 less the 50 cent deposit, or \$3.25 and express charges, and the outfit is yours.

SPECIAL PREMIUM OFFER. With every order accompanied by cash in full we will give one lettered fingerboard chart, which can be adjusted to any violin without changing the instrument and will prove a valuable guide to beginners, and we will also allow the instrument to be returned after ten days' trial if not found entirely satisfactory in every respect. Satisfaction guaranteed or money refunded in full. Address, SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.) Chicago. (SEARS, ROEBUCK & CO. are thoroughly reliable. -Editor.)

ADRESAI

CENTRALISZKŲ VIRSZINKŲ „TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ“ UPAŲYSTĖS.

Prezidentas — M. Bridickas
Bx 17 Lost Creek, Pa.

Sekretorius — M. J. Damijonaitis,
65 N. Leonard str. Waterbury, Conn

Kasierius — A. Olszevskis
60 Sub-Sta. Chicago, Ill

Knygius — N. Olszinskas
Bx 825 St. Clair str. Cleveland, Oh.

DR. F. J. KALLMERTEN.

Specialistas chroniszkių ir nerviszkių ligų.

Gydo visokias užsi senėjusias ligas kaipo tai: Trozskulį, spazmą, paralyzių, dusulį, pavandenavimą, reumatizmą, skaudėjimą galvos, ausų, akių, ir nosies, ligas skilvio, gerklių, krūvinės iszėjimą žarnų, drugi, iszmėtymus ant galvos ir s-urogumbą, sustojimą t- kėjimų, kraujo tekėjimą, mėnesinės t- kėjimą, nevaisingumą,

skansmus po gimdymū, puliavimus, ronas, atsivėrimus, ant kuno, rožę, žarnų ligas, skaudėjimą strėnų ir krutinės, plauki, nervų skaudėjimą, uždegimą žarnų iszputimus, niežėjimą, uždegimą smėnų, iszburkimą puslės ligas, vėži, diegli, akmens ligą, uždžiūvimą, nusilpnėjimą kojų, džiūvą, žarnų ir nketų ligas, karsztligę, niežus, iszberimus, kirmėles, dedervines ir t. t.

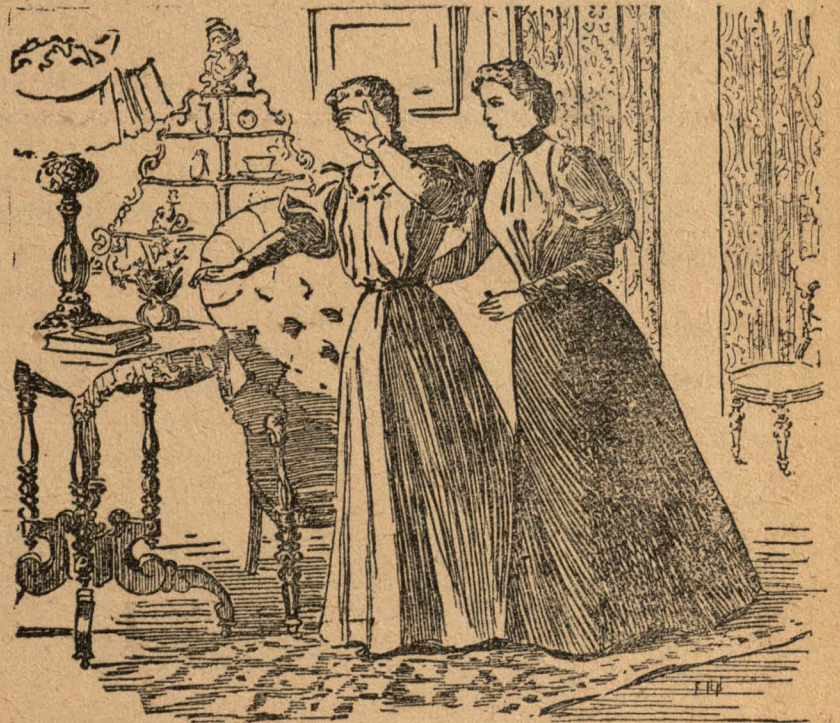
GYDO MOTERIS, VAIKUS ir VYRUS

Jeigu sergi ir nustojes esi ilties iszgyti, kreipkis tujaus pas daktarą Kallmerteną ant rudo. Dr Kallmerten as iszgydė tuketanczius žmonių, kurie ilgai sirgo ir nū kitų daktarų nezalėjo pagalbelti ir iszsigydyti. Tie žmonės visur garsina vardą D-ro Kallmerten'o, ir pažįstamiems jį rodyja. Kreipkitės pas D-rą Kallmerten'ą tai jus iszgydy.

LIGAS UZSIKRECIAMAS abejos lyties (ar tai nū kitų gautas arba nū gimdytojų paeinanczius) gydo pasekmingai ir greitai. Nerel ia gedytis, tiktai gydysis, nes neatbojimas atveda piktas pasekmes ant ateities.

NORS LIGA BUTŲ NEISZGYDOMA, RASZYK pas Dr. KALLMERTEN, APRASZYK GERAI SILPNUMA, PADUK LYTI (ar vyras ar moteriszte), amži, szvarumą ir temperamantą ligonio. Idėk į gromatą 2 centūmų marę, parasyk savo pavardę ir adresą aiskiai, o gausi per laisvą RODĄ DOVANAI ir tikrą nūm-nę Daktaro liga yra iszgydoma ar ne.

Nevylykyk, bet rasykyk tujaus. Adreas:
DR F. J. KALLMERTEN.
TOLEDO, OHIO.

SHE WAS BLIND.

A blindness comes to me now and then. I have it now. It is queer—I can see your eyes but not your nose. I can't read because some of the letters are blurred; dark spots cover them; it is very uncomfortable.

I know all about it; it's DYSPEPSIA. Take one of these; it will cure you in ten minutes.

What is it?

A Ripans Tabule.

WANTED—A case of bad health that R-IP-AN'S will not benefit. They banish pain and prolong life. One gives relief. Note the word R-IP-AN'S on the package and accept no substitute. R-IP-AN'S, 20 for 5 cents or twelve packets for 45 cents, may be had at any drug store. Ten samples and one thousand testimonials will be mailed to any address for 5 cents, forwarded to the Ripans Chemical Co., No. 29 Spruce St., New York.

**Broliai Varnagiriai
Liudvikas ir Adomas
Laiko didelia krantuvia**

visokių valgomų daigtų, kumpių, miltų, cukriaus, arbatos kavos ir visko kas tikt užlaikyme gyvasties yra reikalinga. Taipogi parsidūda czebatai, czeverykai, marszkiniai ir visok kiti daiktai. Viskas pigiausia ir dideliu pasirinkime.

Laiko arklus dėl parsamdymo pasivažinėti, veža anglis į stubas, perkrausto naminius daiktos, laiko visokių paveikslų (abrozų), ražančių, szkaplierių, kryželių, ma-zinukių groma, tomis drukavoti, abrozus įdeda į puikius rėmus, deda langam stiklus ir t. t. Viską atlieka labai pigiai
(P. O. Box 213) 212 East Main Street,
PLYMOUTH, PA.

Dr. Leonard Landes,

Lietuviszkas Doktoras.
134 E. 24 UL. New York.
Garsingas gydytojas vyriszkių ir moteriszkių ligų. Mokinosi universitete New Yorke, praktikavo ligonbuciuose; Viedniu e. Berlyne, karaliszkoje mokykl-oje Londone, buvo perdėtiniiu mokslo Laban. Balle-vue, Port Graduate Hospital College ir t. t.

Uz tikrina iszgydyma
visų slaptų ir paprastų ligų, kaipo tai: plauczių, kepenų, skaudėjimą vidurių galvos, nepomietį, apalpiną, skaudulius, zaizdas, tynną, moteriszkas ligas ir nevaisingumą. Gydymui nerviszkių ligų reikia naudoti elektrikinias priemaisas.

Ligas lytiszku dalii
iszgydysiu į keles dienas, taipogi ligas pilvo, uždegimą žarnų, iszdžiuvimą p eno, skaudėjimą lupų, nosies, akių, ausų, nustojimą pajiegtų ir t. t. Iszgydymą užtikrinu kiekviename atsitikime. Chroniszkas ligas gydau pasekmingai, ir slepemas ligas užlaikau slapybėje.

Dr. Leonard Landes.

134 E 24th st., Cor. Lexington Ave.
Offiso valandos: nu 9 ryto, iki 1 po piet. nu 5 po piet. iki 8 vakaro
Nedėliomis: nu 8 iki 10 1/2 val. ryto; nu 2 iki 4 val. po piet.

Rodos per gromatas dykai.
Uzpraszydami gydyklas prisiuski-te \$1 00.
Jeigu sergi, tai paraszyk kiek turi metų, kiek sveri ir apraszyk savo ligą, o asz prisiųsiu gydyklas kuriomis iszgydysiu.

D. L. & W. R. R.

Traktial iszeina isz Plymouth'o:
Ant 7:10; 8:45; 10:10; 11:21 isz ryto į Scranton New York, Philadelphia, Binghampton, Elmira Buffalo, ir visų tarpinių stacijų bei į Vakarus
Ant 7:24; 9:1 ; ir 11:5 isz ryto į Nanticoke Bloomsburg, Northumberland bei visų tarpinių stacijų ir susivienyjant dėl Williamsport, Harrisburg, Pittsburg, ir t. t.
Ant 2:25; 3:51; 5:00 ir 7:45 po pietų į Scranton New York, Buff lo, ir visų tarpinių stacijų.
Ant 2:52; ir 7:13 po pietų į Northumberland ir visų tarpinių stacijų susivienyjant del Williamsport, Harrisburg, Pittsburg, Baltimore ir t. t.
Tiketlai už pigiause prekę į visas szalis, Sziaurę - Pietus, Rytus ir Vakarus ir į minksztųjų anglių apielinkes. Pasiklauskite ant dypo Plymouth, Pa.

NAUDOKITES.

ISZ PUIKIAUSIOS ant svieta popieros dėl gromatu ratymo su puikiausiomis kvietimais, apskaitymais ir pavincziavimais parsidūda po neiszpasakytai anzemintą prekę. Kas prisiųs 33c paociuoms arkėms gaus tuziną tų puikiau-ių ant visos pasaulės popierių su o. vertais; kas prisiųs \$1 00 gaus 5 tuzinus. Kas uz prisiuntimo nes apmokame

Perkupeziams, agentams ir pedhoriamis dūdu dideļ pelnā. Ant pareikalavimo iszs nuocame į visis dalis Amerikos
Uzsisteliūdami į oteras ir priiūsdami ant jų pinigus visada uždekite szitokį adresā.

W. KUDARAUCKAS, & CO.,
Box 234 LAWRENCE MASS

Lietuviu užeiga.

Geriause užeiga dėl lietuvių isz viso miesto. Prilaikau visokius gėrymus, kaipo tai: Alų, Arielką, Likiera, Vynā ir visokius Cigarus pirmos klesos, taipgi siuneziu pinigų į visas dalis svieta. Pardūdu Laivakortes ant visų linijū. Apart to dūdu kiekvienam prieteliszką rodā.

Todėl nepamirszkit jog mano HOTTELIS po No 1837 Main Ave. Providence, SCRANTON, PA.

Petras Lipavyczia.

SEND 50 CENTS to us with this ad. and we will send you our celebrated LA BERTA GUITAR by express, C. O. D., subject to examination. It is a genuine La Berta American made instrument of great beauty, perfect rosewood finish, very highly polished. Handsomely inlaid around sound hole and inlaid stripe in back, excellent bound top edge. Fingerboard accurately fretted with raised frets, inlaid pearl position dots. American made patent head, and finest nickel plated tailpiece. A REGULAR \$8.00 GUITAR, powerful and sweet toned, furnished complete with an extra set of best quality steel strings and a valuable instruction book which teaches anyone how to play.

EXAMINE THE GUITAR at your express office and if found exactly as represented and the greatest bargain you ever saw or heard of pay the express agent \$3.63 less 50c, or \$3.13 and express charges and the complete outfit is yours. Satisfaction guaranteed or money refunded in full.

SPECIAL PREMIUM OFFER. With every order \$3.65 cash in full we will give accompanied by and the greatest bargain you ever saw or heard of pay the express agent \$3.63 less 50c, or \$3.13 and express charges and the complete outfit is yours. Satisfaction guaranteed or money refunded in full.

Write for free musical instrument and piano organ catalogue. Every thing at lowest wholesale prices. Address: **SEARS, ROEBUCK & CO., CHICAGO** (SEARS, ROEBUCK & Co. are thoroughly reliable. -Editor.)

STEBUKLAS!
Mr. A. Wilke, 93 Trumbull St. Cleveland, Ohio.
raszo: „Sever's Balsamas dėl Plauczių padarė tebukliu mano szejmynoje. Mano augintini- sunus turėjo baidę kosulį ir po suvartojimo vienos piūvės s Severos Balsamo nuo Plauczių v. eiszkai pasveiko.“
Geresnės gyduolės nuo kosulio, perzalimoir plauczių ligų geriause

SEVEROS
Balsamas det Plaucziu.
25 ir 50 Centu

Greiciause pagelba ir t. riau sia iszgydyma nuo kaulų gelim. No ralgios, M ga os ka dėjimo ir suputimo, užtikrina cziai iszgydo varto, ant geriausia szejmyniszkių gyd. oie.
Severo's St. Gothard'o Alejo
PREKĖ 50 CENTŲ
W. F. SEVERA.
MANUFACTURER - PHARMAC ST. CEDAR RAPIDS, IOWA.
Severos gydūles yra gausamos pas A. Groblevskij, 111 Main str Plymouth, Pa.

Griaiciausiai iszgydo visokias ligas
Dr. J. Szlupas
421 Penn. Ave.
Scranton, Pa.

W. SŁOMINSKA,
679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.
Mano Dirbtuve tapo Apdowanota
DWIEMS MEDALIAIS
ant Kosciuszkes Parodos už rupestringā, teisingā ir artistiszką iszdirbimā.

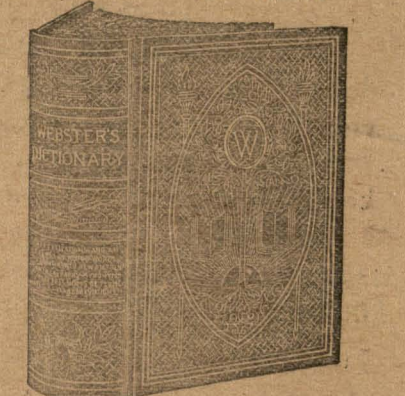
KARUNŲ, SZARPU, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreiksztii guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu visus augszeziaus paminėtus daigtus Pigiausiai, Teisingiausiai ir Geriausiai, nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais igijau geriause praktikā ir dėl to galiu viską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone
W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

An \$8.00 DICTIONARY for \$1.00

The New Werner Edition of Webster's Dictionary.....

Newly and magnificently illustrated. We offer you the best Dictionary ever put on the market at a low price. This new edition contains many special features such as dictionary of Synonyms and Antonyms, lexicon of foreign phrases, dictionary of abbreviations, colored plates, etc., etc. Remember this is not the cheap book but a beautifully printed edition on fine paper with thousands of valuable additions of aid to students and business men. If you desire this book, send us our special offer price, \$1.00, and we will send you this great dictionary, bound in cloth or send us \$2.00 and we will send the same book bound in full tan sheep, with a beautiful cover design. The handsomest low-priced Dictionary ever published. For every day use in the office, home, school and library this dictionary is absolutely unexcelled. Forwarded on receipt of our special offer price, \$1.00 for cloth binding or \$2.00 for the full tan sheep. If it is not satisfactory, return it and we will refund your money. Write for our special illustrated catalogue, quoting the lowest prices on books, FREE. We can save you money. Address all orders to

THE WERNER COMPANY,
Publishers and Manufacturers. Akron, Ohio.
(The Werner Company is thoroughly reliable. -Editor.)
WM. N. REINOLDS, Jr.,
ADVOKATAS.
42 Welles Building,
Wilkes-Barre, Pa. Telephone 306.
Skolina pinigus.